BAĞIMSIZLIK
DEMOKRASİ
SOSYALİZM
İÇİN

YÜRÜYÜŞ

HAFTALIK SIYASI HABER VE YORUM DERGISI SAYI: 215 21 MAYIS 1979 7.5 LIRA

1 MAYIS TUTUKLULARI SERBEST BIRAKILMALIDIR
DEMOKRATİK
MEVZİLERİ
KORUMAK İÇİN

BÜYÜK SERMAYEYE KARŞI EYLEM BİRLİĞİ

CHP Kurultayında yeni denge arayışı

Ecevit, Parti Meclisi kurulmasına karşı ağırlığını koydu.

Cumhuriyet Halk Partisi 24'ncü kurultayı bu hafta içinde, 24 - 26 mayıs günleri arasında yapılıyor.

Genel Merkezci'lerin karşısında yer alan ve yer yer birlikte davranır gözüken "Topuz – Baykal" ve "sol muhalefet" olarak adlandırılan üçlü ekip arasında bazı konulardaki ayrışmalar, Kurultay arefesinde belirgin bir biçim almaya başladı.

Ali Topuz'un İstanbul İl Kongresi'nde Genel Merkezi hedef alan, Genel Başkanlık dışındaki parti organlarının tümüyle saygınlığını yitirdiğini belirten konuşmasından sonra, birlikte muhalefet yürüten "Baykal" ve "sol muhalefet" gruplarının "Topuz'culara" karşı daha bir temkinli bir tutum almaya çalıştıkları gözlerden kaçmadı. Ve Baykal'ın bunun karşılığını, "partinin haşarı çocuğu olmamanın ödülü" olarak Ecevit'ten aldığı gözlendi. Nitekim Topuz'un suçlamalarına karşın sessiz ve eleştirisiz muhalefet yürütmeyi yeğleyen Baykal, bu tutumu sonucunda geçen hafta Ecevit'le birlikte Bursa bölgesindeki baraj ve termik santralinin temellerini atmak üzere yola çıktı. Ecevit, böylece kurultay öncesinde bir taşla iki kuş vurmuş; 400'ün üstünde delege gücü olduğu tahmin edilen Baykal ekibini Topuz'a karşı kullanabileceğini, ya da muhalefet ekipleri arasında tercihini kimden yana koyabileceğini hissettirmiş oluyordu.

Topuz grubuyla ilişkilerini dikkatli yürüten Baykal ekibinin en sıkı ilişki içinde olduğu grup, "sol muhalefet" adıyla çalışmalarını sürdüren ve aralarında Süleyman Genç ile arkadaşlarının da bulunduğu kesimdi. "Sol muhalefetin, yönetimde görev alacakların listesine girecekler konusunda Topuz grubuyla işbirliğine istekli olmadığını, Baykal'ın kulisini yürüten Erol Çevikçe'ye açıkladığı belirtildi.

Genel Kurul öncesinde Baykal–Topuz ve sol muhalefet ekiplerinin Genel Merkez'e ve CHP Genel Başkanı Ecevit'e karşı birleştikleri tek ana konu, "parti meclisi"nin yeniden oluşturulması oldu. Üzerinde önemle durulan "parti meclisi" 1976 sonlarında yapılan 23'üncü kurultaya kadar parti yaşamında yer almış ancak son kurultayda kaldırılmıştı. Bu Kurultay'da yeniden bu organın oluşturulması için tüzük değişikliğini içeren önerge 344 CHP'li delege tarafından imzalanarak geçen hafta Genel Sekreter yardımcısı Orhan Birgit'e verildi. 700'e çıkabileceği belirtilen imza sahipleri arasında 76 milletvekili, 20 senatör, 12 il başkanı ve 236 delege bulunuyor.

Partiyi denetleme yetkisine sahip kılınacak olan Parti Meclisi daha önce 40 kişiden oluşmakta ve bu 40 kişi, 15 kişilik Merkez Yönetim Kurulu'nu seçmekteydi. 15 kişilik Merkez Yönetim Kurulu da kendi arasında Genel Sekreteri seçmekle görevliydi. Bu yapıdaki Parti Meclisi, gerekli gördüğü takdirde Merkez Yönetim Kurulu'nu düşürmek yetkisi ile donatılmış ve üç ayda bir toplanmakla görevlendirilmişti. Böylece üç ayda bir minyatür bir kurultay toplanmış oluyordu.

Muhalefet gruplarının ısrarla üzerinde durduğu ve geçen Kurultay öncesine kadar var olan Parti Meclisi'nin yeniden kurulmasına ilişkin önergenin ya da tüzük değişikliğinin kabul görmesi ve sonuç vermesi, ancak ve ancak Genel Başkan Ecevit'in "olur"una bağlı görülmektedir.

İnönü'yü deviren hareketi Ecevit Parti Meclisi'nde başlatmış ve başarı kazanmıştır. Ve aynı Ecevit en güçlü bulunduğu dönemde 23'üncü kurultayda Parti Meclisi'ni kapattıran kişidir. Bu nedenle Ecevit'in kendisini ileride tehdit edebilecek bir denetim mekanizmasını yeniden oluşturmaya yanaşmaya niyeti yoktur. Bu gerçekler karşısında Ecevit'in "yaramazlık yapmayan" Baykal ekibine ya da diğer muhalefet üyelerine vereceği ödünler, muhalefete de kontenjan tanıyarak, genel yönetim kuruluna her gruptan isimler almak ve herkesi memnun edici bir denge kurmaktan ibaret olacaktır.

CHP Kurultay'ının sonucunu, CHP'nin sağ merkez yönetiminin, Parti'nin tabanından kaynaklanan ilerici-demokratik eğilimler karşısındaki direnişinin gücü belirleyecektir. CHP tabanından yükselen ilerici-demokratik tepkilerin örgütsüz ve programsız niteliğinin yarattığı boşluk, hiç kuşkusuz bu Kurultay'da kendisini gösterecek ve sağ yönetimin kendisini korumasına olanak yaratacaktır. Şurası kesindir ki, CHP'nin sağ merkez yönetiminin Parti içindeki ilerici demokratik tepkilere karşı direnişini sürdürmesi, tekelci büyük sermayenin CHP'yi tam kontrol altına çabalarının başlıca desteği olmaya devam edecektir.

duyuru

İlericilere, demokratlara, yurtseverlere ve işçi sınıfının birlik, dayanışma, mücadelesinden yana olan tüm yurttaşlara!

1 Mayıs 1979'da temel demokratik hak ve özgürlükleri savunurken tutuklanan yüzlerce arkadaşımız ve aileleri için tüm demokratik güçleri dayanışmaya çağırıyoruz.

Bu amaçla Partimiz "1 MAYIS DAYANIŞMA KAMPANYASI" açmıştır.

Dayanışma için bütün Parti örgütlerine başvurulabilir veya Ziraat Bankası Çemberlitaş Şubesi 60 No'lu hesaba bağışta bulunabilirsiniz.

Tutuklanan arkadaşlarla ilgili bilgilenme, danışma ve dayanışma için:

Türkiye İşçi Partisi Genel Merkezi Piyerloti Caddesi, No 21, Cağaloğlu, İstanbul.

Tel: 22 86 20 – 22 80 29

TÜRKİYE İŞÇİ PARTİSİ

BASIN SANSÜRÜNDE SIRA İLANLARDA

YÜRÜYÜŞ'ün geçen sayısında da yer alan, Türkiye İşçi Partisi'nin 1 Mayıs tutuklularıyla dayanışma kampanyası duyurusu, yayınlanmak üzere günlük gazetelere de ulaştırıldı. Bu konuda başvurulan Cumhuriyet Gazetesi'nin yöneticileri olumlu yanıt vererek ilanın yayınlanması için kolaylık gösterdiler. Ancak sıkıyönetimden yararlanılarak gazete haberleri üzerine uygulanan yasadışı sansür, ilan ve duyuruları da hedef alıyordu: TUSİAD ilanları sıkıyönetimin izniyle yayınlanırken TİP'nin dayanışma kampanyası duyurusuna izin verilmedi.

YÜRÜYÜŞ geçen sayısında da yayınladığı yukardaki ilanı bir kez daha ve antidemokratik baskıları protesto ederek bu sayısında yeniden yayınlıyor.

İMAR İSKAN BAKANLIĞINDAKİ GREV TÜM BASKILARA KARŞIN GÜÇLÜ BİR ŞEKİLDE SÜRÜYOR

İmar ve İskan Bakanlığı işyerlerinde 4 Mayıs tarihinde başlayan ve daha sonra yeni birimlerin katılımıyla güçlenen grev başarılı bir şekilde sürüyor.

Geçtiğimiz günlerde İmar ve İskan Bakanlığı emekçileri Bakan Ahmet Karaaslan'ın geçmişteki yolsuzluklarını, müteahhitlerle olan ilişkilerini, kendisi için Ankara ve İstanbul'da milyonlarca lira harcatarak yaptırdığı özel dinlenme yerlerini, fuarda sergilenmek üzere 1,5 milyon liraya yapılan konutu İstanbul Ataköy'de kendisi için monte ettirdiğini kamuoyu önünde bir bir sergilediler.

Büyük bir canlılıkla süren grevde baskılar da sürdürülüyor. Grevdeki işçilerle dayanışma içine giren bakanlığın ilerici memurları sürülmekle tehdit ediliyor. Öyleki memurların pencerelerden bakmaları bile yasaklandı. Grevi başarısızlığa uğratmak için tezgahlanmaya çalışılan temel oyun da işçilerin yapması gereken işlerin memurlara yaptırılması için baskı ve zorlamalar yapmak. Ancak bu çabalar da boşa çıkıyor.

Demokratik kitle örgütlerinin de geniş desteğini gören grevde işçiler mücadelenin direğinin kendileri olduğunu biliyorlar.

TÖB-DER KONGRELERİNİ DEMOKRASİ İÇİN BİRLİK KAZANIYOR

TÖB-DER'de kongreler devam ediyor. Geçtiğimiz hafta içinde birçok kongre tamamlandı.

Amasya'da yapılan kongrede yönetim Demokrasi İçin Birlik Grubu adaylarından oluştu. Yapılan seçimlerde Demokrasi İçin Birlik Grubu 112, Halkçı Devrimciler 74 oy aldılar.

Ceyhan'da yapılan kongrede de seçimleri Demokrasi İçin Birlik grubu kazandı. Seçimlerde Demokrasi İçin Birlik Grubu 127, Halkçı Eğitimciler 86, Devrimci Öğretmen Grubu 33 oy aldılar. Öte yandan geçtiğimiz hafta içinde Demokrasi İçin Birlik grubu Afyon ve Manisa'da yapılan genel kurullardan da başarılı çıktı. Her iki ilde de yapılan seçimleri Demokrasi İçin Birlik grubunun adayları kazandı.

İnegöl'de yapılan seçimlerde ise Devrimci Demokratik Birlik Grubu 127 oy alarak tekrar yönetime seçildi, Demokrasi İçin Birlik ve Halkçı Eğitimciler grupları ortak katıldıkları bu seçimlerde 101 oy aldılar.

YÜRÜYÜŞ OKURLARINA

YÜRÜYÜŞ, geçen sayısından itibaren Pazartesi günlerinin tarihini taşıyarak okuyucularının eline ulaşıyor.

Bu değişiklik, YÜRÜYÜŞ'ün baskıya girdiği matbaada uygulamaya konan yeni toplu sözleşme gereği, dergimizin baskısının Cuma günleri yapılmasının bir sonucu olarak ortaya çıktı.

YÜRÜYÜŞ'e katkıda bulunan değerli okuyucularımızın, yazı ve haberlerini dergimize en geç Perşembe günlerine kadar ulaştırmaları gerektiğini dikkate alacaklarını umuyoruz.

Öte yandan YÜRÜYÜŞ'ün posta ile ulaştırıldığı adreslerdeki arkadaşlarımızın, derginin ellerine şimdiye kadar olduğundan daha erken ulaşması gerektiğini dikkate alarak, herhangi bir gecikme halinde posta idaresi nezdinde zamanında girişimde bulunmaları gerekmektedir. Bu YÜRÜYÜŞ'ün dağıtımına çeşitli yollardan yapılmak istenen baskı ve engellemelerin önlenmesi bakımından da önem taşımaktadır.

Saygılarımızla,
YÜRÜYÜŞ

YÜRÜYÜŞ

Sahibi: Yürüyüş Yayıncılık Ltd. Şti. adına NİHAT SARGIN • Genel Yayın Yönetmeni: Zeki KILIÇ • Yazı İşleri Müdürü: Neşet KOCABIYIKOĞLU • Teknik Sekreter: Bülent ARTAMLI • Yönetim: Konur Sok. 15/8 Kızılay - ANKARA Tel: 17 45 81 • İstanbul Bürosu: Piyerloti Cad. 21/1 Çemberlitaş - İSTANBUL Tel: 26 35 67 • Avrupa Temsilciliği: COODIFF 13/2 Square Wiser - 1040 Bruxelles - BELÇİKA Tel: 230 38 72 • İlan Koşulları: Arka kapak renkli 22.500 TL., Arka Kapak siyah beyaz 18.000 TL., İç sayfalar sütun santimi 60 TL. Yıllık ilanları % 50 indirimlidir. • Baskı: Daily News Web Ofset Tesisleri • Kapak: Uğur OKMAN

• Abone koşulları: Yıllık 300. TL., Altı aylık 150. TL. • AVRUPA: Altı aylık 375 TL. (30 DM), Yıllık 750 TL. (60 DM) • AMERİKA: Altı aylık 500 TL., Yıllık 1000 TL. • AVUSTRALYA - JAPONYA: Altı aylık 600. TL., Yıllık 1200 TL.

• Ödeme Adresi: TÜRKİYE: YÜRÜYÜŞ DERGİSİ POSTA ÇEKİ 100234 • AVRUPA: COODIFF POSTA ÇEKİ: 000-1164657-75 BRUXELLES-BELÇİKA

SON SALDIRI SON UYARI

ZEKİ KILIÇ

Büyük burjuvazinin Ecevit hükümetine karşı verdiği son muhtıra, yeni bir politik tutum değildir. TÜSİAD'ın son çıkışı, aslında büyük sermaye çevrelerinin, Ecevit hükümetinin kuruluşundan çok önce başlayan, kuruluşu sırasında ve sonrasında da sistemli olarak geliştirilip sürdürülen politikasının yeni bir adımıdır. Bu yeni adımla, biri diğerini tamamlayan ya da birinin diğerine koşul olacağı iki hedefe birden ulaşılmak istenmektedir.

Bunlardan birincisi, CHP'yi ve dolayısıyla Ecevit hükümetini, sonuna kadar baskı altında tutmak, onu ehlileştirip her söylediğini itirazsız yapar duruma getirmektir. Bunun için gereken koşullar , CHP'ye yönelik bundan önceki sistemli politika ve bu çerçevedeki etkilenme ve yönlendirmeler sonucunda önemli ölçüde gerçekleştirilmiştir.

Büyük burjuvazi, bir yandan CHP örgütlerini ve etkili kişilerini, kitle örgütlerinin ve kitlesel eylemlerin etkisizleştirilmesi için sürekli bir çabanın içerisine sokmuş, böylece demokratik toplumsal muhalefetin yönelmesi gereken hedeflere giden yolun üzerine engeller koymayı başarmıştır. İlerici sendikal harekete yönelik operasyonlar adım adım diğer kitle örgütlerine de yansıtılarak, örgüt yönetimleri ile kitlesinin biribirinden kopmasına ve sürekli bir içboğuşma ile karşı karşıya olmalarının devamına özel bir itina göstermişlerdir. Bu durum , yaşamsal bir güncellik kazanan derlenip toparlanmanın önünde ciddi bir engel olarak varlığını sürdürmektedir.

Diğer yandan, oluşturduğu baskılar sonucunda CHP'yi ve hükümetini sürekli olarak sağa kaydıran büyük burjuvazi, 1 Mayıs 1979'da olduğu gibi, onu açıktan açığa işçi ve emekçi sınıflarla karşı karşıya getiren bir politikanın içerisine sokmuştur. Yani Ecevit hükümeti, kendisinin varlık nedeni olan işçi ve emekçi kitlelerin desteğini korumayı kenara koyduğu gibi, onlarla çatışan bir tutumun içerisine sokulmuştur.

Tekelci büyük burjuvazi, CHP'yi ve hükümetini sürekli olarak sağa kaydırıp, üzerindeki baskı ve kontrolünü artırırken, sonuçta iktidar çarkının kendi çıkarları doğrultusunda daha fazla dönmesini sağlamak için de, kitlelerin örgütlü mücadelesindeki gevşeme ve kararsızlığın yarattığı boşluğu faşist çeteler eliyle doldurmaya çalışmıştır. Faşist katliamların sürgit artarak devam etmesinin altında, örgütlü kitlesel hareketin gereken düzeyde olmayışının yarattığı boşluğun, daha çok kâr hırsıyla çırpınan tekelci büyük sermayenin kendi elverişli konumunu korumasını sağlayacak biçimde doldurulması çabası yatmaktadır.

Büyük sermaye çevrelerinin bu özlemleri, emperyalizmin Ortadoğu bölgesindeki politikasıyla da üstüste çakışmaktadır. İran'dan boşalan yerin Türkiye tarafından doldurulması, emperyalizmin bu bölgedeki çıkarlarının ve nüfuzunun sürmesi açısından büyük önem taşımaktadır. Emperyalizm , Ortadoğu'da tutunabilmek, daha da gerilememek için tıpkı İsrail ve Mısır'da olduğu gibi Türkiye'yi de bir eyaleti gibi yönetebileceği duruma getirmek istemektedir. Bu yüzden de, doğrudan veya dolaylı olarak çok sayıda tertip ve planı ardı ardına uygulamaya sokmaya devam etmektedir. Kısacası, emperyalizmin Ortadoğu'da gerçekleştirmeye çalıştığı işlerin öneminin ağırlığı ile, büyük sermaye çevrelerinin bunalımının ve daha çok kâr hırslarının kendileri açısından taşıdığı önemin ağırlığı biribirini dengelemektedir. Bu nedenle de, büyük burjuvazi, emperyalizmin hesaplarını doğrudan yürütmek üzere görev istemekte ve almaktadır.

Büyük burjuvazinin hedeflerinden ikincisi, gerici, faşist yeni bir hükümet oluşturmak için gerekli olan koşulları oluşturmaktır. Büyük burjuvazinin, son çağrısıyla, Ecevit hükümetini olabilecek en etkin şekilde baskısı ve kontrolu altına almayı amaçlarken, aynı zamanda kendisi açısından en elverişli olabilecek koşullarda hükümeti düşürerek onun yerine gerici faşist bir hükümeti oluşturma olanağını da sürekli olarak elinde tutmayı planladığı anlaşılmaktadır.

Büyük burjuvazinin son çıkışını sermaye sözcülerinden birinin "erken öten horoz"a benzetmesi, muhtıranın zamanlanması ve biçiminin yanlışlığını göstermekten çok, büyük burjuvazinin içinde bulunduğu bunalımı ve öngördüğü tertipleri gerçekleştirmek isteğinde içine girdiği yalnızlığı örtme çabasını yansıtmaktadır. Gerçekten de son çıkış, onların gücünden çok, bunalımlarının derinleşmesini simgelemektedir.

Büyük burjuvazinin bugünkü politik bunalımının bir yönü, sıkıyönetim uygulamalarının, işçi sınıfı ve emekçi kitlelerle demokratik güçlere karşı bir baskı aracı olarak etkinliğini giderek yitirmesidir. Demokratik güçlerin, ilerici sendikal hareketin ve işçi sınıfımızın politik hareketinin kitlelerin kararsızlığa ve pasifliğe itilen bir konumdan çıkmaları için gerekli kararlılığa önderlik eden direnişleri, sıkıyönetime arzulanan işlevi verebilmek için kamuoyunda meşrulaştırılmasına çalışılan ilan gerekçesinin meşruiyetini yitirme sürecine girmesini sağlamıştır. Yine bu direniş, ordu üst kademelerinin de hükümete karşı bir tehdit silahı olarak kullanılması olanağını önemli ölçüde zayıflatmıştır. Bu nedenle de, büyük sermaye çevrelerinde ve buna bağlı olarak sıkıyönetim çevrelerinde, sıkıyönetimin işlevlerinin bir sivil yönetime devredilmesi istemi, beklenilenden daha kısa bir sürede ağırlık kazanmaya başlamıştır.

Büyük burjuvazinin son çıkışı; amacı ister hükümet üzerinde oluşturduğu baskıyı daha da arttırmak, isterse bununla birlikte sonuçta gerici ve faşist yeni bir hükümeti oluşturmak olsun; bu hedeflere bütünüyle ulaşabilmek için sadece kendi gücünün yeterli olmayacağını gördüğünün bir kanıtıdır. Bu, yine büyük burjuvazinin bunalımının diğer bir yönünü işaret etmektedir. Emperyalist örgütlerin temsilcileriyle aynı zamana rastlayan çıkışın nedenlerinden biri budur.

Büyük burjuvazinin derinleşen bunalımının bir diğer belirtisi de, tekelci büyük burjuvazinin kendi içindeki örgütsel ayrılıkları giderme yolunda yoğun bir çabanın içerisine girmiş olduğunun ortaya çıkmasıdır. TÜSİAD'dan sonra Genişletilmiş Sanayi Odaları ve Sanayi Ağırlıklı Ticaret ve Sanayi Odaları Birliği gibi yeni bir örgütün kurulmuş olması, bu gelişmenin çarpıcı bir örneğidir.

Büyük burjuvazinin AP yönetimini bütünüyle kontrol altında tutamaması, ve CHP içindeki hizip çatışmaları yüzünden CHP'nin de kontrol altında tutulmasının giderek zorlaşması, bunalımın belirginleşmesindeki diğer bir etken olarak ortaya çıkmaktadır.

Öte yandan, sıkıyönetim uygulamalarının "tarafsızlığı"nın gün geçtikçe inandırıcılığını yitirmesi, ordu üst kademelerinin öngörülen "çözümleri" sağlamak için araya girmelerini zorlaştırmaktadır. Bu da diğer bir olumsuzluk olarak büyük burjuvaziyi sıkıştırmaktadır.

Bilineceği gibi faşizm, tekelci büyük burjuvazinin kendisi dışındaki bütün sınıf ve tabakalar üzerinde uyguladığı en kanlı ve cani diktatoryasıdır. Faşizmin önünü almak, bu doğrultuda sürdürülen faşistleştirme girişimlerini engelleyip, kontrol altında tutmak, ancak büyük burjuvaziye ihtiyaç duyacağı ittifakları kurdurtmamakla, böylece onu yalnızlaştırarak gücünü kırma mücadelesi içerisine girmekle mümkündür. Aksi halde, bunalımın yükünü işçi ve emekçi kitlelere katlayarak fatura eden büyük burjuvazinin sürekli olarak dayattığı faşist tehlikenin kıskacından kurtulmak daha da zorlaşacak; işçi sınıfı ve demokratik güçler açısından maliyetler kat kat fazla olacaktır.

Bu nedenle bugünkü durumda, büyük sermaye çevrelerinin, kitleleri ve örgütlerini kararsızlık ve örgütsüzlüğe itme politikasının meydana getirdiği, kendisi açısından elverişli zemine basarak dayattığı yeni gerici-faşist hükümet kurma girişimlerine kadarki politikasını tersyüz edecek güçlü bir direnişin yaratılması mümkündür; bunun gerçekleştirilmesini sağlayacak koşullar ve güçler de mevcuttur.

Ama bu, ancak, emperyalizm ve işbirlikçisi büyük burjuvazinin baskı ve dayatmalarına boyun eğmekten, bunlara teslim ve tutsak olmaktan başka güçlü seçeneklerin var olduğunun kavranmasıyla ve ortaya konmasıyla gerçekleşebilir.

Bu nedenle demokratik güçlerin içine itildiği açmazlardan zaman kaybetmeden çıkılması, yaşamsal bir önem kazanmıştır. Kitlelerin derinden gelen sesine ve tepkisine gelişi güzel simge olmak ve onları nereye gideceğini bilmeyen kızgın ve öfkeli bir güç haline getirmek, görünüşte bazı önemli kazanımlar sağlasa bile, onları ulaşılması gereken ve zorunlu olan hedeflere ulaştıramaz. Bugün için, kitleleri inançsızlığa ve örgütsüzlüğe iten, onları örgüt yönetimlerinden koparan yanlış eğilimlerden kurtarmaya önderlik etmek, çözüm için güncel olduğu kadar, tek seçenek olarak da karşımızda durmaktadır.

Bunun yanında, hükümetin demokratik hak ve özgürlüklerin özüne saldırmak isteyenlerle birlikte hareket etmesine yol açan tutumundan vazgeçirtilmesi, ancak demokratik hakların kullanılmasından hiçbir gerekçe ile vazgeçilmemesi ile mümkündür. Ancak böyle davranıldığında, büyük burjuvazinin tertipleri bozulabilir; hükümetin gerçekten iktidar olarak işlev görmesi sağlanabilir; mümkün ve gerekli olan seçenekler uygulama olanağı bulabilir.

1 Mayıs 1979'un İstanbul'da 1 Mayıs alanında kutlanmasına "yasak" koyanlara karşı direnen TİP Genel Başkanı Boran ve yol arkadaşlarıyla, DİSK Genel Başkanı Baştürk ve arkadaşları; karamsarlığın, demokratik hakları kullanmakta çekingen davranıp giderek bu hakları kullanmaktan kaçma eğilimlerinin ve kararsızlığın giderilmesine sadece sözle değil, fiilen de önderlik etmişlerdir. Böylece demokratikleşme mücadelesine zaman ve gereklilik açısından eşsiz bir mevzi kazandırmışlardır. Bu mevzi, yalnızca onların ve örgütlerinin değil, tüm demokratik güçlerin ve antifaşist bütün kişi ve kuruluşların da mevzisi olmalıdır.

1 Mayıs sonrasında ortaya çıkan sonuçların kökünden kazınması mücadelesi içine girmek, gerçekleşen mevziyi kullanmak isteyen herkese bu olanağı verecektir. Muhtıra veren, açık faşizmi demokratik güçlere dayatmaya çalışan büyük sermaye çevrelerinin ekmeğine yağ süren bir tutum sıradan bir hata olmayacaktır. Bu hataya düşmemenin yolu da, bunalımı giderek derinleşen büyük burjuvazinin dayatmalarına karşı haklarımızı sonuna kadar ve kararlılıkla kullanmaktır. Büyük sermaye çevrelerinin son çağrısı, bu anlamda demokratik güçlerin güç ve eylem birliği için son uyarı olmalıdır.

Emperyalist şantaja karşı tek seçenek

Ecevit'i uluslararası alanda yaşamsal tercihler bekliyor.

Hükümetin, emperyalizme ve büyük sermayeye dayanma dışında kendisi için başka seçeneklerin olduğunu görmesi ve bu seçenekleri kullanması zamanı artık gelip çatmıştır. Ecevit hükümetinin Türkiye'yi emperyalist merkezlerin dayatmalarından çıkarma yolunda adımlar atması yönündeki en güçlü seçenek, sosyalist ülkelerle finansman ve ticaret ilişkilerinin geliştirilmesidir.

Hükümetin bu yolda atacağı adımların ne denli olumlu sonuçlar doğurabileceği yakın geçmişe bakıldığında hemen görülmektedir. 1977 ve 1978 yıllarında yapılan dışalım ve dışsatımlara ilişkin verilerin karşılaştırılması, sosyalist ülkelerle Türkiye arasındaki ticaret hacminin önemli ölçüde genişlediğini ortaya koymaktadır.

SSCB, Bulgaristan, Çekoslovakya, Alman Demokratik Cumhuriyeti, Macaristan, Polonya ve Romanya'dan 1978 yılında yapılan dışalımlar, bir önceki yıla göre toplam olarak yüzde 12,5 oranında artmıştır. Gene Türkiye'nin bu ülkelere son iki yılda yapmış olduğu dışsatım ise toplam olarak yüzde 86 oranında artış kaydetmiştir.

Bu Mayıs ayının son günlerinde iki sosyalist ülkeden gelmesi beklenen heyetlerin Türkiye'yi ziyaretleri ise bugün daha da önem kazanmıştır.

28 Mayıs'ta Ankara'ya gelecek Bulgar heyeti ile Türkiye ile Bulgaristan arasındaki ekonomik ve teknik işbirliği anlaşması çerçevesinde oluşturulan Karma Komite'nin dördüncü dönem toplantısı yapılacaktır. 30 Mayıs'ta ise hükümetlerarası Türkiye-Sovyetler Birliği Karma Ekonomik Komisyonu'nun dördüncü toplantısı için Sovyetler Birliği'nden bir heyetin Ankara'ya gelmesi kararlaştırılmıştır.

Sovyetler Birliği Jeoloji Bakanı Kozlowski de petrol ve doğal gaz aramada işbirliği konusunda temas ve incelemelerde bulunmak için geçen çarşamba günü Ankara'ya geldi.

Sosyalist ülkelerde yoğunlaşan ekonomik ilişkilerin bir göstergesi olan bu ziyaretler Batılı kapitalist ülkeleri telaşlandırırken, Sovyetler Birliği'nin Ankara Büyükelçisi Alexei Rodionov, Orhaneli termoelektrik santralının temel atma töreninde yaptığı konuşmada bu gelişmeyi şöyle değerlendiriyordu:

"Ekonomik işbirliğimizin bu yeni aşamasında yeni bir branş olan enerji sanayi gittikçe daha büyük önem kazanmaktadır.. Türkiye'nin öncelikle kendi kaynaklarını kullanarak enerji sanayini geliştirme planına Sovyetler Birliği anlayışla yanaşmaktadır.

"Burada Orhaneli'de şimdilik toprağın altında yatan linyit temelinde yeni elektrik santralının binaları yükselecek ve bu santralın ilk bloku 1.200 milyon kw saat elektrik verecek Türkiye'ye. Bu santral kent ve köy halklarına ve sanayi tesislerine elektrik sağlayacak."

Alexei Rodionov, Sovyetler Birliği'nin karşılıklı işbirliğini başka alanlarda da sürdürmeye kararlı olduğunu belirterek konuşmasını şöyle sürdürdü:

"Bu törenli günde SSCB Bakanlar Kurulu Başkanı Sayın Alexey Kosigin'in, Sovyetler Birliği'nin Türkiye'yle işbirliğinden her hangi tek taraflı bir yarar aramadığı ve ortak çıkarlarımızın gerektirdiği iyi ilişkilerin ve iyi komşuluğun bizim olduğu kadar Türkiye'nin de yararına olduğu konusundaki sözlerini anımsatmak isterim.

"Büyük sanayi tesisleri yapımında Sovyetler Birliği'nin ve Türkiye Cumhuriyeti'nin elde etmiş olduğu tecrübe bugün temeli atılan Orhaneli santralının da başarıyla yapılmasını sağlayacaktır."

Büyük sermayenin emperyalist merketlerle elele başlattığı son baskı kampanyası, Ecevit hükümetinin de bu dayatmaları etkisizleştirmek için izleyebileceği tek tutarlı yolun, onu emperyalist merkezlere ve büyük sermayeye bağımlı hale getiren politikadan vazgeçmesi olduğunu göstermektedir. Sosyalist ülkeler, Türkiye'nin emperyalist merkezlerin dayatmalarından kurtarılmasını sağlayacak ekonomik seçenekleri ülkemizin önüne koymaktadırlar. Bu seçenekler, Türkiye'nin ekonomik ve politik bağımsızlığının güvenceleri olacağı gibi, gerici hükümet biçimlerinin oluşturulmasına karşı da en etkin duvarı oluşturacaktır.

gündemin başında

Mücadele günü...

Tekelci büyük sermayenin, hükümeti yeni bir baskı altında tutmak ve giderek onu devirmenin koşullarını yaratmak için başlattığı son saldırı gerilemek zorunda kaldı.

Bu gelişme, Türkiye'de tekelci büyük sermayenin, kendi dayatmalarını gerçekleştirmek ve bugünkü hükümeti devirerek gerici bir hükümet biçimini oluşturmak için bugünkü koşullarda bile yeterli gücü bulamadığını göstermektedir. Aynı şey emperyalist merkezler için de geçerlidir.

Bu durum ülkemizdeki hangi koşullardan kaynaklanıyor?

Bu durumun kaynağında, herşeyden önce, emperyalizmin ve tekelci büyük sermayenin dayatmalarını kabul ettirmek için kullanılmaya çalışılan baskı araçlarının etkili olamaması, daha doğrusu etkinliğini yitirmesi yatmaktadır.

Hiç kuşkusuz bu durum kendiliğinden doğmamıştır. İşçi sınıfının ve emekçi kitlelerin direniş kararlılıklarını, sıkıyönetim gibi koşullar altında da sürdürmeleri ve baskı girişimlerine boyun eğmeyeceklerini göstermeleri, gericiliğin dayatmaları için öne sürülen baskı araçlarının etkisiz hale getirilmesini sağlamıştır.

Tekelci büyük sermayenin, işçi ve emekçi kitlelerin direniş gücünü kırmak ve gerici bir hükümeti dayatmak için bel bağladığı baskı araçlarının başında sıkıyönetimin ilanı geliyordu. Sıkıyönetimin ilanıyla demokratik güçler üzerindeki baskıların meşrulaşması ve emekçi kitlelerin mücadele mevzilerinden geriletilmesi sağlanacaktı.

Ne var ki bu hesapların sökmesi, sıkıyönetimin ilanıyla birlikte demokratik güçlerin mücadele mevzilerinden kendi kendilerine çekilmeleriyle mümkün olabilirdi. Bu durumda anti-demokratik baskıların meşruluğu kabul edilmiş olacak, böylece hem sıkıyönetimin sürekliieştirilmesinin, hem de bir baskı aracı olarak kullanılmasının koşulları doğabilecekti.

Oysa işçi sınıfının politik hareketinin ve ilerici sendikal hareketin, özellikle 1 Mayıs 1979'da, 1 Mayıs'ın 1 Mayıs Alanı'nda kutlanmasını engelleme girişimlerini meşru saymadıklarını göstermeleri, gericiliğin bel bağladığı baskı aracının etkinliğine bir darbe indirdi. Böylece, 1 Mayıs'ın engellenmesi girişimlerinden umulanın tam tersine, sıkıyönetim uygulamalarının meşruluğunu ve "yasal" dayanaklarını yitirdiği en geniş kitlelerin gözünde kanıtlanmış oldu.

İşte bu gelişmenin sonucunda, işçi sınıfına ve emekçi kitlelere karşı bir baskı aracı olarak sıkıyönetimin aradan çekilmesi yönünde ciddi bir eğilim ortaya çıkmıştır.

Tekelci büyük sermayeyi, hükümete karşı son çıkışında yalnız bırakan da, ne dayatmalarını hükümete kabul ettirebilmek ne de gerici bir hükümet için baskı yaratabilmek üzere sıkıyönetim kademelerini ileriye sürememesi olmuştur.

İşçi sınıfının ve emekçi kitlelerin direniş kararlılığıyla yaratılan bu koşullar, demokratik güçleri gericiliğin dayatmaları karşısında savunma konumundan, ileriye doğru atılım konumuna sokabilecek olanakları taşımaktadır. Tekelci büyük sermayenin hesaplarının yenilmez olmadığı, onun karşısında da büyük ve etkin güçlerin bulunduğu bir kere daha ortaya konmuştur.

Şimdi tekelci büyük sermayeyi ve gericiliği mevzilerinden geriletilebilmesi, herşeyden önce onun karşısındaki güçlerin eşgüdüm ve dayanışma içinde olmasını zorunlu kılmaktadır. Bunun için de yine herşeyden önce, Ecevit hükümetinin işçi sınıfı hareketine ve demokratik güçlere karşı baskı politikasından vazgeçmesi, bunun tam tersine, sol, demokratik güçlerle işbirliği ve dayanışmadan yana bir politikaya girmesi zorunludur.

• mehmet aközer

Faşist katillerin hesabı sorulacak!

Faşist sürüler, İncirli Piyangotepe semtini yeni bir katliamın alanı olarak seçtiler. Faşist sürüler çoğunlukla alevi vatandaşların oturduğu ve hemen hemen tümüyle ilericilerin oluşturduğu bu gecekondu mahallesinde yaptıkları bir kıraathane baskınında yedi kişiyi öldürdüler ve iki kişiyi de ağır yaraladılar.

Sahibi Türkiye İşçi Partisi üyesi Mehmet Çelik olan Çelik Kıraathanesi'ne yapılan baskın gece 23 sularında gerçekleşti. Faşist caniler, Piyangotepe'ye arka yollardan, Esertepe'den dolaşarak girdiler ve baskın için televizyonda naklen yapılan maç zamanını seçtiler. Renault marka bir arabayla kıraathanenin önüne gelen faşist caniler, televizyondan naklen yayınlanan maçı izleyen Piyangotepelileri, otomatik silahlarla tehdit ederek yere yatırdılar. Daha sonra yere yatırılanları teker teker başından kurşunlamaya başlayan faşistler, dışarda gözcü olarak bulunanın "acele etmelerini" belirtmesi üzerine yaylım ateş açarak kaçtılar.

Faşistler kendilerine sandalye fırlatarak karşı koyan ve duruma müdahale eden Kıraathane sahibi Mehmet Çelik'i elinden ve göğsünden ağır yaraladılar.

Olaydan sonra Türkiye İşçi Partisi Genel Sekreteri Nihat Sargın bir açıklama yaparak, olayı nefretle kınadı ve bir Parti üyesinin ağır yaralandığını açıkladı. Türkiye İşçi Partisi Genel Sekreteri yaptığı basın açıklamasında şunları söyledi: "Son bir haftada yaratılan faşist tertip ve katliamlar CHP hükümeti ve tüm demokratlar, ilericiler ve anti-faşist güçler için ciddi ve çok tehlikeli bir uyarı olmakla kalmamaktadır. Aynı zamanda anti-faşist güçlerin kararlılıkla faşizmin kaynağına yürümeleri için son uyarı olabilir.

"Büyük sermaye çevrelerinin piyon olarak kullandığı faşist çeteler ve diğer resmi ve resmi olmayan faşist örgütlerin, CHP Hükümeti ile birlikte demokratik güçleri, atılması gereken hiçbir adımı atmadan tutsak etmemesi için davranmak yaşamsal bir önem kazanmıştır. Kaybedilecek bir saniye, antifaşist güçlerin geriletilmesine yol açacaktır."

Türkiye İşçi Partisi Ankara İl Başkanlığı tarafından yapılan bir basın açıklamasında da olaydan sonra mahalleye gelen kolluk kuvvetlerinin tutumu ele alınarak şunlar belirtildi:

"Olaydan sonra, mahalleye gelen kolluk kuvvetleri, halkı yatıştırmak adına, onları gelişigüzel dipçikleme yolunu seçmiştir. Bunun üzerine halk, bu tür olaylarla açık faşist bir uygulamaya geçmek isteyenlerin ekmeğine yağ sürecek muhtemel gelişmeleri gözönünde tutarak, kol kola girmiş ve hep birlikte yere oturarak, faşist katliama ve onun üzerine gidemeyenlere karşı kitlesel bir cevap vermiştir."

Türkiye İşçi Partisi Ankara İl Örgütünün bildirisinde daha sonra şunlar belirtildi: "Büyük sermaye çevrelerinin faşist çetelerin tüm uygulamalarının arkasındaki güç olduğu ortaya çıkmıştır. Güçleri sınırlandırılıp, etkileri kırılmadıkça, faşizmin kaynağına ve tırmandırılan faşist terörü önlemeye olanak yoktur."

Bu katliamı büyük sermayenin son günlerde açtığı "cihat"tan ayrı düşünmek olanaksızdır. Bu gerçeğin yanısıra, böylesi katliamların gerçekleşmesinde faşist sürülerin üzerine cesaretle gidemeyenlerin de günahı vardır. Katillerin yakalanamadığı, yakalandığı zaman da idam cezası ile hüküm giyenlerin beşer yıl ile "cezalandırıldıkları" günlerde faşistlerin bu "cesareti" nereden aldıkları meçhul değildir.

U2 casus uçaklarına izin yok

U-2 uçukları SALT-2'yi kaşıt üzerinde bırakmaya çalışan savaşçı güçlere sunulmak istenen bir soğuk savaş ganimetidir. Bu ganimetin Türkiye'nin sırtından ödenmesine izin verilmeyecektir.

Tekellerin saldırısını püskürtmek için

Tekelci büyük sermaye örgütler'nin hükümete karşı başlatıkları baskı ve muhtıra kampanyası, çeşitlenerek yaygınlaşmaya devam ediyor. Bu kampanyanın başını TÜSİAD çekiyordu. TÜSİAD'ın yanında, tekelci büyük sermayenin yeni bir örgüsünün kuruluşunu haber veren, Cumhuriyetçi Sanayi Odaları ve Sanayi Ağırlıklı Ticaret ve Sanayi Odaları Birinci Genel Kurulu toplantısı da kampanyayı tamamlıyordu.

Tekelci büyük sermayenin bağıtlaştığı kampanyanın bugünkü aşamasının başarısızlıkla sonuçlandığı görülüyor. Kampanya, Ecevit hükümetinin sert karşı çıkışı ve demokratik güçlerin geniş tepkisi karşısında gerilerken, kampanyayı başlatan büyük sermaye çevreleri de hükümetle uzlaşmanın yolunu aramaya başladılar. Bu arada, tekelci büyük sermayenin bu çıkışı karşısında kendi çıkarlarını da tehdit ettiğini görenler bazı sermaye kesimlerinin tepkilerini dile getirdiklerini ileri sürdüler.

Tekelci saldırı kampanyasının iki aşamasının bu şarsıntılığa uğramasının nedenleri nelerdi?

Bu nedenlerden bir bölümü, tekelci büyük sermayeyi böylesi erken bir çıkışa iten nedenler arasında yatıyordu.

Bu çıkışı oluşturan nedenlerin başında, tekelci büyük sermayenin, Ecevit hükümetini baskı altında tutmak ve geriri bir hükümetin kuşkusuz yaratmak için sıkıyönetimi bir araç olarak kullanma olanaklarının tazyiflanmaya geliyordu. Sıkıyönetime doğrudan doğruya demokratik güçlere karşı bir baskı aracına dönüştürme çıkışlarında karşı açı sınıfının ve demokratik güçlerin direnişi, bu çıkışınkinin meşruluğunu bütünüyle yıtirerek sıkıyönetimi aracın tazyiflaştırmasını sağlamıştı. Kıbrıs'taki gelişmelerinin en kısa zamanda bir şekil yönetime devrilmesini sonuçlandıracağı kanısındaydı, tekelci büyük sermayeyi de geriri bir hükümetin oluşturulmasın için baskılarını erkene almak zorunda bırakmıştı.

Tekelci büyük sermayenin bu çıkışına neden olan diğer kısa vadeli amaçlar ne olursa olsun, olumlu bir sonuçlanmadı. Sonuçlanmadı. Ne var ki Ecevit'in tepkisinin sonuçlarının da olumlu olmadığı, hükümetin ve DHP'nin politikasının gözden geçirilmesini gerektirmektedir.

Büyük sermayenin çıkışı, Ecevit hükümetinin, kendisini emperyalizmin ve tekellerin dayatmalarına bağımlı hale getiren bugüne kadar iki politikasını, hükümet yeni bir baskı altına almak ve onu devrilmek için kullanmaya çalışan gelenekselliğini, ilgisiz kadar emperyalizm ve büyük sermaye, Ecevit hükümeti birbir arasında devletlerarası bu çıkışı eğdirerek sonunda onu devirmenin koşullarını yaratmaya dönüşme kadar iki politikasını, Dolayısıyla, Ecevit hükümetinin, gerici bir hükümetin oluşmasına yolunu açmak kapamak için izleyecegi politika, beryeden önce kendisini emperyalizmin ve tekellerin dayatmalarına bağımlı hale getiren tutumdan vazgeçmektir. Ecevit hükümeti, bu dayatmaların boyun eğmek zorunda olmadığını göstermekmedi ve böylece gerici bir hükümetin oluşturulmasın tertiplerini geçersiz bırakabilmektir.

Bunun da yolu, Türkiye'yi emperyalizmin dayatmalarına açık hale getiren ekonomik ilişkilerin tasfiye çevrilmesinden, DTP ve diğer emperyalist merkezlerin desteğine bel bağlama politikasından vazgeçilmesinden, sosyalist ülkelerle ticaret ve finansman ilişkilerinin geliştirilmesinden, ulusalcarsı yumuşamaya gerçekten kadı bulunan bir tutumun izlenmesinden ve hepsinden önemli emperyalizm ve tekeller büyük sermayeye karşı tüm demokratik güçlerle eşgücünü bir araya getirmesinden geçmektedir.

Nisan bagından bu yana ABD ve Türkiye hükümetleri arasında, iat dizeyde ve bugüne dek rastlanmadık çıkıklara gidilmesi dikkat çekiciydiyor. Görülmeyen, yaşanan SALT – II Anlaşması'na bağlı olarak, U-2 uçaklarının Türkiye üzerinden uçuşu ve Türkiye'deki üslerin daha "etkinleştirilmesi" ara konularında yaşıyor.

Her iki konu da, ülkemiz kamuoyunda son günlerin en çok tartışılan konuları durumundaydı. Ne var ki bu konularda, SALT – II Anlaşması'nın en önemli sorunlarınınaç gibi sunulmasının nedeni, ABD'nin SALT – II görüşmelerini çıkmaz sokma, en azından hareket kabiliyetini genişletmek amacıyla Sovyetler Birliği'ne tek yanlı ödünler dayatma çabalarıdır.

Carter yönetimi, SALT – II anlaşmasının hükümlerinden olan, tarafların anlaşmaya uygun uymadıklarının denetlenmesi, SALT – II'nin en önemli yönü olarak gösterme çabasındadır. ABD için bu denetim sorununu hallettiğinin yolu da, müttefiki Türkiye'den kopartılacak yeni ödünlerden geçmektedir.

Carter'in Dışişleri Bakan Yardımcısı Christopher aracılığıyla iletiği isteklerden biri, kuşkusuz, inki U-2 uçuşuna uçakçısın, bu uçaklar Kıbrıs'daki İngiliz üslerinden kalkıtılan sonra Türkiye üzerinde uçmaya izin verilmesidir. ABD yönetimi bu isteğinin gücü, Sovyetler Birliği'nin SALT – II Anlaşması'na uyup uymadığı ana denetlenmesi için U – 2 uçuklarına ihtiyaç vardır ve bu uçaklar artık bazı bir "casuslık" uçağı olarak görülmemektedir. U – 2 ve-gö 1 Mayıs 1960'da İncirlik üzerinden havalandıktan sonra Sovyetler Birliği hava sahası içinde uçarken düşürülmüş ve bu olay, bütün barışın tehdit edecek boyutlarda bir bunalıma dönmüştü. Bugün en ileri elektronik cihazlarla daha da geliştirilmeye çalışılan U – 2'lerin "casuslık uçakları" olmadıkları iddiasına mesnet gösterdi.

Sovyet topraklarına yönelik "dinleme ve gözetleme" faaliyetlerinin yürütülmesinde önem taşıyan diğer konu da, U – 2'ye'deki isterdir. ABD'nin, İran'da bulunan ve modern teknoloji donatma sahip bulunan istemi kaybetmesinin ardından, Türkiye'deki ABD istert daha çok önem kazanmıştır. ABD İran'daki mevcut teçhizatın Türkiye'deki istere taşınmasını ya da Türkiye'deki istere geçirilmesi gerekmektedir. Bu nedenlerden dolayı, U – 2 uçuşlarının Türkiye'nin sınırlarına yeniden yerleştirilmesi ve dalmalıştırılmesi "etkinleştirilmesi" istemektedir.

Carter yönetimi, her iki isteği de SALT – II Anlaşması'nın ABD Kongresi ve Senatosu'nda onaylanmasın için sorunlu görmektedir. Gerçek şudur ki, Carter kendi açısından SALT – II'nin onaylanmasını gerekli görmektedir ama, ülkesindeki savaş taşkınlıkta "şahinler", Anlaşma'nın gerçekleşmesini için her türlü çabayı gösterme kadırlar.

Bu barış düşmanları, sorunu, sanki SALT – II'ye uymayacak olan Sovyetler Birliği olacakmış gibi dile getiriyorlar. Oysa çok iyi bilmektedir ki, SALT – II onaylandıktan sonra de sad "denetlenmesi" gereken gene ABD olacaktır. Sorunun bu yanına gözden kaçırma çabası ve büyüklüğü gelecekte sürmüşlik alanların dinginliğe bir biçimde aktırılmasın, yalnızca ABD için sözkonusudur. Dünyanın barışı çıkarı, ABD'nin bu tutumunun SALT – II Anlaşması'ndan sonra da sürekli izleyicisi olacaktır.

Carter yönetiminin istekleri, Ecevit hükümeti için çıldırıcı güçlükler çıkartmış durumdadır. ABD, Türkiye'nin istediği sekiz ve ekonomik yardımın yapılmasın için bu kez de, U – 2 ve izler sorununun çözümünü hükümetin karşısına dikmektedir. Bu durumdaki karşısında, Ecevit hükümetinin bugüne dek izlediği politika kadar, bu gün yaşanan vermeleri Ecevit hükümetin tutumunu şöyle dile getirmiştir: "Bir yerde dekant yarıtırlarken, bir başka bölgede geçitlik çıkmamalıdır. U-2 uçuşlarının anlamı büyüktür. Sovyetler Birliği'yle bu konuda onayı alınmalıdır. Biz Sovyetlerle ilişkilerimizine önem veriyoruz ve duyuşlıklarını da gözet iyi yıkıyoruz. Türkiye'nin üzerinde yeni bir riske, bölgeye geçitlik getirmek tek yanlı bir hamleye gitmeyeyiz."

U – 2 casuslık uçaklarının Türkiye üzerinde uçuş izni verilmesi ve üslerin "etkinleştirilmesi", bir kuşkı yoktur ki, bütün barışseverlerin temel SALT – II Anlaşması'nın ve Helsinki Anlaşması'nın bağlayın hükümlerine de ters düşmektedir. Ecevit hükümeti bölgede geçitliği artırmak, bölge barışını tehdit edecek olan bu dayanıklarını geri çevirmeyecek. Sovyetler Birliği, sosyalist ülkeler ve tüm barışsever güçler bu isteklerin karşısında olacak-

U-2'lerin uçuşu için hükümetin zorlandığı pazarlık Christopher'in Türkiye ziyaretiyle başladı.

1 MAYIS İÇİN DEMOKRASİ CEPHESİ

1 Mayıs'ın engellenmesine ve 1 Mayıs tutuklamalarına karşı bütün Türkiye'de demokratik güçlerin tepkisi yoğun bir biçimde sürüyor.

Türkiye İşçi Partililerin duruşmasında görev almak üzere İstanbul, Ankara, İzmir, Eskişehir ve diğer barolara bağlı ikiyüzü aşkın Avukat müracaat etti. Bu arada Cumhuriyet Halk Partisi milletvekili avukat, Ertuğrul Günay, Mehmet Ali Pestilci, Abdullah Emre İleri, Erol Saraçoğlu ve Kemal Anadol da Türkiye İşçi Partililerin duruşmasında görev alacaklarını açıkladılar.

Türkiye Sosyalist İşçi Partisi Genel Başkanı Ahmet Kaçmaz da tutuklu bulunan Türkiye İşçi Partisi Genel Başkanı Behice Boran'a bir telgraf çekti. Ahmet Kaçmaz Türkiye İşçi Partisi Genel Başkanı'na çektiği telgrafda: "Sizin ve arkadaşlarınızın tutuklanmaları, demokratik hukuk anlayışıyla bağdaştırılamaz. Demokrasiden yana olanlar, tutuklamanın hukuki içeriğinin zedelenmesi karşısında demokratik hukuk anlayışını savunmakla yükümlüdürler." dedi.

Türkiye İşçi Partisi İl örgütleri ise 1 Mayıs'ın engellenmesini yaygın bir biçimde protesto ettiler ve 1 Mayıs tutuklularının serbest bırakılmasını talep ettiler. Türkiye İşçi Partisi İzmir İl Örgütü 40.000'i aşkın bildiri dağıtarak 1 Mayıs'ın engellenmesini kınadı ve tutukluların serbest bırakılmasını talep etti. Amasya'da Türkiye İşçi Partisi'nin bildirisini dağıtmakta olan sayıları 40'ı aşkın partili gözaltına alındılar. Türkiye İşçi Partisi Eskişehir İl Örgütü tarafından dağıtılan bildiride de "bütün bu zorba hareketlerle yasal olmayan uygulamaların 1 Mayıs kutlamalarını engelleyemediği bir kez daha ortaya çıktı." denildi.

Son günlerde Türkiye İşçi Partililer üzerinde yoğun terörün estirildiği Mersin'de Türkiye İşçi Partisi Mersin İl Başkanlığı da yaptığı açıklamada 1 Mayıs tutuklularına yapılan işkencenin sorumlularından hesap sorulmasını istedi.

Adana'da da Türkiye İşçi Partisi İl Başkanlığı tarafından yayınlanan bildiri ile anti-demokratik baskılar protesto edildi, 1 Mayıs tutuklularının serbest bırakılması, işkence sorumlularının yakalanarak gerekli işlemlerin yapılması talep edildi.

DİSK 3. Bölge Temsilciler Kurulu adına Türkiye İşçi Partisi Genel Başkanı Behice Boran'a bir telgraf çeken Naim Akbulut şunları söyledi: "1 Mayıs işçi sınıfının uluslararası birlik, dayanışma ve mücadele günündeki kararlı tutumunuz nedeniyle tutuklanmanızı protesto eder, size ve arkadaşlarınıza dayanışmamızı iletiriz." DİSK 1. Bölge Temsilcisi Ali Kaya'nın Türkiye İşçi Partisi Genel Merkezi'ne gönderdiği telgrafta da "1 Mayıs işçi bayramını kutlamak için gösterdiğiniz kararlı tutum nedeniyle Genel Başkanınız ve arkadaşlarının tutuklandığını üzülerek öğrendik. İşçi sınıfının demokratik hak ve özgürlüklerini savunma yolunda üretim silahını elinde bulunduran bizler mücadelemizi sonuna kadar sürdüreceğimizi bildirir, size ve bütün arkadaşlarımıza en içten selamlarımızı iletiriz." denildi.

Eskişehir'de DİSK 6. Bölge temsilcisi ve on demokratik kuruluş tarafından basına yapılan bir açıklamada da 1 Mayıs tutuklularının serbest bırakılmasının bir demokrasi görev olduğu belirtildi. Keramik-İş İzmir Şubesi Yönetim Kurulu tarafından da TİP Genel Merkezi'ne çekilen telgrafta da "mücadelenizden duyduğumuz gurur ve güven ile dayanışmamızı iletiriz" denildi.

İstanbul'da 19 kuruluş tarafından yapılan ortak açıklamada "Bütün dünyada, hatta faşist Şili cuntasına rağmen Şili'de bile yapılan 1 Mayıs gösterilerinin, Türkiye'de terörle engellenmesinin ötesinde tüm demokrasi güçleri üzerinde var olan baskıların bu vesileyle" yoğunlaştırıldığı belirtildi, 1 Mayıs tutuklularının serbest bırakılması ve hiçbir gerekçe gösterilmeden kapatılan derneklerin açılması talep edildi.

İzmir'de de bir açıklama yapan 36 demokratik kuruluş, "İlerici, Devrimci sorumluluklarımızın bilincinde olarak anti-demokratik uygulamaları kınıyor, 1 Mayıs tutukluları ile tam bir dayanışma içinde olduğumuzu ilan ediyoruz" dediler.

Gene İzmir'de Ege Üniversitesi'ne bağlı çeşitli fakültelerden 17 profesör, 40 doçent, 178 öğretim üye yardımcısı Başbakan Ecevit'e çektikleri telgrafta "1 Mayıs'ın yasaklanmasına karşı çıkılarak, "Bu konuda direnen DİSK yöneticileri ve yasağa karşı kaynağını Anayasa'dan alan yurttaşlık görevini kullanarak sokağa çıkan TİP Genel Başkanı Behice Boran ve Parti üyelerinin coplanarak, dipçiklenerek gözaltına alınmalarını şiddetle protesto ediyoruz. Demokratik ve temel hakların güvence altına alınması ve yaşatılması kısıtlama ve yasaklamalarla değil, doğrudan doğruya kullanılmasına olanak sağlamakla mümkün olur." denerek bütün demokratik güçlerin 1 Mayıs tutuklularına ilişkin ortak talebi yinelendi.

Ankara'daki üniversite ve yüksek okullarda görevli 148 öğretim üye ve yardımcısı, Başbakan Bülent Ecevit'e bir mektup göndererek, 1 Mayıs tutuklularının serbest bırakılmasını istediler. Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi'nde görevli 46 öğretim üyesi ve yardımcısı da, Başbakan'a gönderdikleri mektupta, baskılara son verilmesini istediler.

Giresun Baro Başkanlığı da Başbakan'a bir telgraf çekerek "TİP Genel Başkanı Behice Boran ve arkadaşlarına karşı takınılan bu tutumu esefle karşılıyor ve bu tutuklamalar nedeniyle gelecek için endişelerimizi belirtiyoruz." dedi. Van'da da dokuz demokratik kuruluş 1 Mayıs'ın yasaklanmasını protesto ederek tutukluların bir an önce serbest bırakılmasını istediler.

GENÇ — ÖNCÜ Genel Merkezi 16 Mayıs günü Sosyalist Gençlik Birliği'nin de katıldığı bir basın toplantısı düzenledi. Basın toplantısında GENÇ—ÖNCÜ tarafından yürütülen imza kampanyası sonucunda Ankara'da toplanan 11.860 imzanın Başbakan'lığa iletildiği açıklandı. İki örgüt tarafından Başbakan'a çekilen telgrafta da Türkiye İşçi Partisi Genel Başkanı Behice Boran, DİSK Genel Başkanı Abdullah Baştürk ve GENÇ — ÖNCÜ Genel Başkanı Abdurrahman Atalay'ın ve diğer 1 Mayıs tutuklularının serbest bırakılması talebi bir kez daha dile getirildi.

Türkiye İşçi Partisi İzmir İl Örgütü'nün açtığı imza kampanyasının da sonucu açıklandı. Kampanya sonunda toplanan 8,043 imza bir dilekçeyle Başbakan'a iletildi.

İlerici dünya 1 Mayıs tutuklamalarını kınıyor

Strasbourg - 1 Mayıs'ın yasaklanması ve TİP yönetici ve üyelerinin, DİSK yöneticilerinin tutuklanması Başbakan Ecevit'in 10 Mayıs günü Avrupa Konseyi Meclisi'ndeki konuşması sırasında da yoğun tepkilere neden oldu.

Ecevit daha Strasbourg'a gelmeden önce, verdiği bir sözlü soru önergesinde Portekiz'li Milletvekili Carvalhas bu konuda şunları söylemişti: "Son zamanlarda dünya basınında, Türkiye'de 1 Mayıs'ta yüzlerce yurtsever, demokrat, sendikacı ve işçinin tutuklandığına ilişkin haberler yayınlanmıştır. Türkiye Başbakanı bu tutuklamaları demokratik bir davranış sayıp saymadığı konusunda bir açıklama yapmalıdır".

10 Haziran günü de, Ecevit Avrupa Konseyi binasına girerken, "Türkiye'deki 1 Mayıs Tutuklularına Özgürlük" Komitesi'nin hazırladığı resimli bir bildiri tüm Konsey üyelerine dağıtıldı ve Ecevit'in gerçekleştireceğini iddia ettiği "siyasal yaşamı demokratikleştirme"nin hangi aşamada bulunduğunu açıkladı.

Öte yandan Avrupa ülkelerinde Türkiye'deki kitlesel tutuklamalara tepki de devam etti.

Çekoslovakya Komünist Partisi günlük yayın organı Rude Pravo 2 Mayıs tarihli sayısında Türkiye'deki tutuklamaları ele aldı. Belçika Komünist Partisi günlük yayın organı Drapeau Rouge 7 Mayıs tarihli haberinde 1 Mayıs tutuklamalarına ve Türkiye İşçi Partisi Genel Sekreteri Nihat Sargın'ın açıklamalarına yer verdi.

Türkiye'deki 1 Mayıs Tutuklularına Özgürlük Komitesi yığınsal tutuklamaları Münih'te toplanan Avrupa Sendikalar Federasyonu Kongresi'ne ve Arap Dünyası'nın Kurtuluşu İçin Arap Milliyetçileri Örgütüne de yansıttı. Bu örgütün Batı Avrupa temsilcileri, bu tutuklamalar karşısında ilerici Arap rejimlerinin sessiz kalamayacağını, gereken müdahaleleri yapmak için derhal girişimlerde bulunacaklarını açıkladılar.

Clemenceau ve Ecevit

1 Mayıs 1906'da Fransa'da Clemenceau hükümeti işbaşındaydı. Clemenceau, 1 Mayıs 1906 gösterilerini engellemek için, aralarında CGT'nin o dönemdeki yöneticilerinden Merrheim'ın da bulunduğu işçi liderlerini tutuklattı. Ressam Molyneck, işte o günlerde tutukevindeki Merrheim'la onu demir parmaklıklar ötesinden polis kıyafetiyle izleyen Clemenceau'yu böyle resimlemişti. 1979 Türkiye'sinde "Allende olmamaya" (!) Çalışırken Clemenceau olanların dikkatine...

TİP'li 1 Mayıs tutuklularının yakınları cezaevi önünde

1 MAYIS TUTUKLUSU 54 GENÇ ÖNCÜ ÜYESİ TAHLİYE EDİLDİ

1 Mayıs günü, 1 Mayıs gösterilerinin engellenmesi nedeniyle protestolarını dile getirmek üzere Kartal'da sokağa çıkan dördü kız, elli-dört Genç Öncü üyesi Perşembe günü yapılan duruşma sonucunda serbest bırakıldılar. Çoğunluğu işçi ve öğrenci olan Genç Öncü üyeleri yirmibeşer gün hapis cezası ile hüküm giydiler ve tümünün tahliyesine karar verildi.

1 Mayıs günü Kartal'da sokağa çıkan Genç Öncü üyelerinin duruşmasına Perşembe günü sabah 8.30'da başlandı. Yapılan duruşmada öğlen vakti ara verilerek savunma avukatlarının ikibuçuk saat içinde savunmalarını hazırlamaları istendi. Genç Öncü üyesi gençlerin savunmasını üstlenmiş bulunan yirmi Avukat adına sözcü olarak konuşan Avukat Rıza Eremsoy, duruşma tekrar başladığında, savunma hakkını kullanmayacağını söyledi ve sanıkların beraatini talep etti. Avukat Eremsoy verilen ikibuçuk saatlik sürenin son derece yetersiz olduğunu, oysa savunma avukatı olarak, savunma için yeterli bir olanak min 1 Mayıs günü için ilan edilen sokağa çıkma yasağı kararının yasal dayanakları olmadığını belirtmek ve bunun gerekçelerini ayrıntılı bir biçimde ele almak durumunda olduklarını açıkladı. Avukat Rıza Eremsoy, savunma için, sıkıyönetimin kararına ilişkin olarak Danıştay'a açılabilecek bir davanın gerekleri üzerinde durmak ve olayın çeşitli yönlerini ele almak istediklerini belirtti.

Savunma sözcüsü, savunma haklarının kısıtlanması nedeniyle, savunma için yapılması gerekenlerin yapılamayacağını, savunma hakkının kısıtlandığını söyleyerek savunma yapmadı ve Genç Öncü üyeleri için "beraat"

Sosyal-İş Genel Başkanı Özcan Kesgeç 1 Mayıs tutuklusu

Sosyal-İş BURJUVAZİNİN OYUNLARI BOZULMUŞTUR

DİSK'e bağlı Sosyal-İş Sendikası Yönetim Kurulu 11-12-13 Mayıs 1979 günlerinde Ankara'da toplanarak yurt ve dünya olayları, sendikal sorunlar ve 1 Mayıs kutlamalarına yönelik engellemeleri değerlendirdi.

Sosyal-İş Sendikası Genel Başkanı ve Türkiye İşçi Partisi Merkez Yönetim Kurulu Üyesi Özcan Kesgeç, 1 Mayıs öncesi İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı tarafından tutuklanmıştı. Özcan Kesgeç, DİSK Yürütme Kurulu üyelerinin tutuklanması üzerine, Tekstil ve Gıda-İş genel Başkanlarıyla birlikte yaptığı açıklamada, DİSK'in 1 Mayıs'ın 1 Mayıs Alanı'nda kutlanması kararının yürürlükte olduğunu ve bu kararın uygulanmasında kararlı olduğunu açıklamıştı.

Sosyal-İş Sendikası Yönetim Kurulu toplantısından sonra basına yaptığı açıklamayla, Özcan Kesgeç ve tüm 1 Mayıs tutuklularının serbest bırakılmasını talep etti. Basın bildirisinde özetle şu görüşlere yer veriliyordu:

"Ülkemiz bugüne kadar eşine rastlanmayan çok ciddi bir bunalım içerisindedir. Emperyalizm, Türkiye'nin de içerisinde olduğu yakın ve ortadoğu bölgelerinde, İran, Afganistan gibi önemli üslerini kaybederken, diğer yandan mevcut konumunu korumak için saldırganlığını artırmaktadır. Özellikle Türkiye, emperyalizmin doğrudan ve dolaylı saldırı ve planları ile en çok karşı karşıya olan ülkelerden biri durumuna gelmiştir.

"Bunun yanında, uzun bir devlet deneyini devralanTürkiye burjuvazisinin, işçi ve emekçi sınıflar ile ilerici demokrat güçlerinin mücadelesine sürekli olarak zaaf ekmekteki ustalığı da emperyalizmin işini kolaylaştırmaktadır. Burjuvazi, demokrat toplumsal muhalefetin kendi güdümünden çıkmaması için başta işçi sınıfımız olmak üzere bütün demokratik güçlerin örgütlü mücadelesini etkisizleştirmekte, onları sürekli karşı karşıya getirecek koşulları yaratmakta, kazanımların özünü boşaltmakta, giderek işlemez hale getirmekte her çareye başvurmayı hızlandırarak

yıs İşçi Sınıfı Bayramı karşısında bir bütün olarak burjuvazinin ve onun özgürlükçü demokrasiyi hayata geçirmek vaadi ile iktidar olan hükümetin bilerek yarattığı koşullara teslim olanların tutumları, ilerici sendikal hareketimizin, konfederasyonumuz DİSK'in ciddi, kararlı ve tutarlı tavırları ile tem yüz edilerek, oynanmak istenen oyun bozulmuştur."

Bildiride daha sonra, 1 Mayıs'ın Türkiye'de yıllardır kutlandığı, işçi sınıfımızın bu yolda birçok şehit verdiği ve artık Türkiye'de 1 Mayıs'ın geleneksel bir kutlama biçimi olduğu üzerinde durulduktan sonra, 1 Mayıs'ın 1979 yılında da kutlanmasının bütün çabalara karşın engellenemediği belirtilerek, şunlar deniyor:

"Sosyal-İş Sendikası Yönetim Kurulu olarak yukarıda belirtilen görüşlerin ışığı altında aşağıdaki taleplerimizi tekrarlar ve bu yolda mücadelemize devam edeceğimizi açıklarız.

"Sosyal-İş Sendikası,

"1- 1 Mayıs 1979'un İstanbul'da 1 Mayıs Alanı'nda yapılması gerekliliğini, işçi sınıfımızın ve emekçilerin mücadelesinde kararlılığın önem taşıdığı günümüzde bu kararlılığa önderlik etmenin işçi sınıfı karşısında tarihi bir sorumluluk olduğu gerekçesine dayandırılan DİSK Genel Başkanı ve yönetici arkadaşların tutumlarını takdirle ve kıvançla belirtir.

"Bu nedenlerle, tutuklu olan Konfederasyonumuz Genel Başkanı Abdullah Baştürk ve arkadaşları ile Türkiye İşçi Partisi Genel arkadaşları ve tüm 1 Mayıs tutuklularının derhal serbest bırakılmasını talep eder.

"2- Bu talebin zaman geçirilmeden yerine getirilmesi, işçi sınıfımız ve emekçi kitleler açısından önem taşıyacağı gibi; özgürlükçü demokrasi vaadiyle hükümet olanların, hükümet olmakta devam etmelerinin de koşulu olacaktır.

"Sosyal-İş Sendikası ilerici sendikal hareketin gün gün gelişen ve sağlamlaşan yapısının daha da sağlamlaşması için bütün gücüyle görev başındadır. Sosyal-İş Sendikası DİSK'in yürütme görevlisi Genel Başkanımız olan Özcan KESGEÇ'in eksikliğini sendikamız bakımından çok önemli görmekle birlikte, onun kararlı ve inançlı tutumuna layık olacağına inanmakta ve bu tarihsel görevi yerine getirmeye tüm gücüyle gayret göstermeye devam etmektedir.

"Yaşasın ulusal ve uluslararası işçi sınıfının birlik, dayanışma ve mücadele günü olan 1 Mayıs.

"Yaşasın DİSK

*

"Son 1 Mayıs İşçi Sınıfı Bayramı karşısında bir bütün olarak burjuvazinin ve onun özgürlükçü demokrasiyi hayata geçirmek vaadi ile iktidar olan hükümetin bilerek yarattığı koşullara teslim olanların tutumları, ilerici sendikal hareketimizin, konfederasyonumuz DİSK'in ciddi, kararlı ve tutarlı tavırları ile ters yüz edilerek, oynanmak istenen oyun bozulmuştur."

NOT...

İşbirlikçiliğin anıtı

Adam, çocuğundaki bazı anormallikleri farketmiş. Almış çocuğu psikologa götürmüş. Demiş ki:

"- Efendim, galiba bu çocukta aşağılık kompleksi var. Bir de siz kontrol eder misiniz?.."

"- Hay, hay" demiş psikolog ve çocukla odaya girmişler.

Bir süre sonra çıkmışlar içerden, baba merakla sormuş tabii:

"- Gerçekten aşağılık kompleksi mi?..."

Psikolog "hayır" diye başını sallamış:

"- Çocuğunuzda aşağılık kompleksi yok; bizatihi aşağılık bir çocuk!"...

Öykünün tek şanssız yanı bir çocuk üzerine kurulmuş olması. Bu öykünün sahibi, emperyalist tekellerin, bu kokuşuk ekonominin rahminden peydahladığı bizim yerli, işbirlikçi büyük sermaye olmalıydı...

Yeşilköy Hava Limanı tuvalet müstecirliğinden, kiralık otomobil servisçiliğine, tüp gazdan buzdolabına, otomobilden televizyon alıcısı montajcılığına, Münih sokaklarında döviz toplayıcılığından Tahtakale tefeciliğine, vergi kaçakçılığından bankacılığa el atan, at koşturan bu azgın, bu hayta, bu vahşi kâr anarşizmine "aşşağılık" demezsiniz de ne dersiniz?..

Stokçuluktan karaborsacılığa, ithalat kotacılığından ihracat dolandırıcılığına, tasarruf tellallığından dış bankalara para kaçırmağa, kredi komisyonculuğundan vadeli mevduat hesabı komisyonculuğuna zar atan, rulet döndüren bu alçak, bu sefih, bu şaha kalkmış kâr terörizmine "aşşağılık" demezsiniz de ne ad bulursunuz?..

Hür teşebbüs!...

* * *

Geçtiğimiz hafta bu "hür teşebbüs" lafını slogan haline getiren büyük sermaye kuruluşlarından biri bir bildiri yayınladı ve rotasyon usülüyle gazetelere tam sayfa ilan vermeğe başladı. İlanda ne diyordu bunlar?

Abur-cubur bir yana, iki şey çıkıyordu "Gerçekçi çıkış yolu" adlı ilandan. İlki şöyledir:

"- Şiddetle ihtiyaç duyduğumuz dış kredilerle, uyguladığımız ekonomik sistem birbirine çok yakından bağlıdır!.."

İşbirlikçiliğin anıtı dikilse bu sözler göğüs yazısı olur.

İkincisi de şudur:

"- Ülkemizi hürriyetçi demokrasi içinde refaha götürecek temel güç hür teşebbüstür!..."

Faşizmin ekonomi politiğinin abidesi dikilse alt yazısı budur...

- Türkiye yokluk içindeymiş!
- Nüfusumuz 44 milyonu aşmış!
- Enflasyon hızı yavaşlatılmalıymış!..
- Türkiye nereye gidiyormuş?..

Adama sorarlar: Türkiye'de siyasal iktidarda olmadığınız zamanı hatırlıyor musunuz? Sizin, sınıfınızın iktidarları zamanında ve sonucunda o saydığınız şeyler fışkırıyor...

Emperyalizmin kapıkulluğunu ve işbirlikçiliğini simgeleyen bu belgenin mevcut hükümetten şikayetleri var!

Efendim, bu hükümet, aldığı bazı önlemlerle ekonomik yapıyı çarpıtıcı, rejimi değiştirici yönlere gidiyormuş. Pazar ekonomisinden gitgide uzaklaşan bir anlayışı varmış...

Maskaralığın heykeli dikilse kolyesine de bu sözler yazılır.

Geriye, emperyalist şebekelere hitaben, "bu hükümete para vermeyin" şikayete kalıyor.

Bu yakınlarda Amerika'da yaptıkları temaslardan dönen hür müteşebbisler var. Dünya Bankası Başkanı eski Pentagon zaptiyesi McNamara başta olmak üzere oralardan "U-2" emirleri alan, soğuk savaş ihaleleriyle dönenler var.

Bunlardan bir tanesi Rahmi Koç'tur. Hani bir zamanlar "Demokrasi dediğin İran'da var. Şah istediği yatırımı yapıyor, çünkü istikrar var" diyen Rahmi Koç. Şimdi şu işbirlikçilik belgesi ilandaki şikayete bakın siz. Şikayet de değil. Tembih, direktif, kurgu. Emperyalist ağababalar "ben dışardan, siz içerden sıkıştırın, kabul ettirelim şartlarımızı" diyor, bunlar da bastırıyor ilânı.

İşte çüş teşebbüs!... Ecevit iç ve dış mengeneyi, ancak kamuoyuna bu baskıyı dolaylı dolaysız duyurarak bir rahat nefes almıştır.

Ve Ecevit'in büyük sermaye baskısına tepkisi siyasal kulislerde değerlendirilirken "Hiç değilse şu sırada iş adamları politik borsaya para süremez" şeklinde yorumlanmıştır.

* * *

Türkiye'de hızla aydınlanıyor yaşam. Saflar ve arada kalanlar hızla açıklık kazanıyor. Türkiye'nin ilerici, aydınlık güçleri, emekçi yığınlar ve karşılarında karanlık, tekelci büyük sermaye ve gerici müttefikleri...

Hızla politize oluyor yaşam. Gerçek kurtuluş düşüncesi, şu ya da bu sermaye politikalarının koltuk altından ve gölgesinden arınıyor. Bağımsızlık, demokrasi, sosyalizm mücadele bütünlüğü daha bir netlik kazanıyor. Sosyalizme saygılı olunmadan, ilerici, demokrat olunamayacağı gerçeği yakıcı örneklerle doğrulanıyor.

İşçi sınıfının örgütlü politik hareketinin saflarında yer tutmadan en azından o saflara saygılı olunmadan anti-emperyalist, anti-faşist mücadelede sınıfta kalınıyor.

Böylesine net bir tabloda işçi sınıfı partisi inancını kaf dağının arkasına itelemenin ve sessizce kaf dağına "şükürler olsun" demenin ne menem sahtekarlık olduğu daha iyi anlaşılıyor. 141-142 duasını yağmur duasına çevirmenin bohçası çözülüyor...

Bu doğruları görmemekte ısrar edenler, bilir ki, yarın IMF keseleriyle ısınacaklar, U-2'lerin gölgesinde serinleyeceklerdir. Nasıl ki, daha bu ayın ilk günü evlerinde "ne güzel bir 29 saat geçirdim" dedilerse...

Herşey çok açık ve çok da saçık!...

EYLEM BİRLİĞİ GÖR

CEMİL TUNALI

Demokratik güçlerin eylem birliği sorunluluğu, bugün ülkemizde anti-faşist ve anti-emperyalist mücadelenin başlıca sorunu olarak gündemde durmaktadır. 1 Mayıs 1979'la birlikte, demokratik güçlerin eylem birliğinin gerçekleştirilmesini engelleyen başlıca politik tutumlar bir kere daha kendisini ortaya koymuştur.

Bugün ülkemizde soldaki hiçbir politik çizgi, eylem birliğinin sorunluluğunu açıktan açığa reddetme cesaretini gösterememektedir. Bu, eylem birliğinin işçi sınıfının ve emekçi kitlelerin istemi haline dönüşmüş olmasının sonucudur. Ne var ki eylem birliğinin sorunluluğunu görünüşte kabul etmekle birlikte, gerçekte eylem birliğinin vazgeçilmez, temel unsurlarının gerçekleşmesini pratikte engelleyen tutumlar, bugün ülkemizde eylem birliği görevinin gecikmesinin başlıca nedenini oluşturmaktadır.

EYLEM BİRLİĞİNİN ÜÇ TEMEL UNSURU

Demokratik güçlerin eylem birliğinin vazgeçilmez, temel unsurları arasında öncelikle şu üçünü saymak gerekir: Birincisi *ilkesellik*, ikincisi *yığınsallık*, üçüncüsü *süreklilik*.

Demokratik güçlerin eylem birliğinin *ilkeselliği*, eylem birliğini düzenleyen temel ilkelerin belirlenmesi ve bu ilkelerin, eylem birliğine katılanların tümü tarafından gözetilmesi sorunluluğunun sonucudur. Eylem birliği, belirli politik ve diğer hedeflere yönelmek, bu hedeflere ulaşılması için belirli mücadele yöntemlerini benimsemek ve eylem birliğine katılanların, hem kendi aralarındaki hem de diğer güçlerle olan ilişkilerinin kurallarını koymak sorundadır. Ancak böyle bir eylem birliği, eylem birliği için varolan bütün potansiyellerin eksiksiz olarak değerlendirilmesini, eylem birliğine katılabilecek tüm güçlerin bu oluşum içine sokulabilmesini ve eylem birliğinin nihai hedefe kadar geçerli kalabilmesini sağlayacaktır.

Demokratik güçlerin eylem birliğinin *yığınsallığı*, eylem birliğinin, sadece katılan politik ve diğer güçleri değil, çok daha geniş kitleleri etkileyerek taze güçleri mücadeleye katarak ve onların politik bilinç düzeyini yükselterek gerçekten güçlü ve etkin olabileceğinin bir sonucudur. Eylem birliğinin emekçi kitleler üzerindeki etkisi sürekli ve gitgide derinleşen boyutlarda olabilmelidir. Emekçi kitlelerle bağını sonuna kadar sürdüremeyen ve geliştiremeyen bir eylem birliğinin, sağlam güvenceler üzerine oturtulması ve hedefe kadar varlığını sürdürebilmesi mümkün olamayacaktır.

Demokratik güçlerin eylem birliğinin *sürekliliği* de eylem birliğinin hedeflerinin sürekli gelişen ve genişleyen, zenginleşen niteliğinin bir sonucudur. Bir eylem birliği çalışması, verili somut koşulların ürünü ve koşullarla belirlenmiş hedeflere yönelik de olsa, kaçınılmaz olarak, ileri adımlar attıkça başlangıçtaki hedeflerinin ötesine geçmek ve daha ileri hedeflere yönelmek sorundadır. Diğer bir deyişle başarılı bir eylem birliği, kendisinin gelecekteki daha ileri hedeflerini de kaçınılmaz olarak yine kendisi yaratacaktır. Böylece demokratik güçlerin eylem birliğinin içeriği de zenginleşecek ve katılanlar arasında gitgide daha kapsamlı ilişkilerin kurulmasını sağlayacaktır. Belirli hedeflere ulaşılmasıyla birlikte yeni hedefler için de eylem birliğinin geliştirilmesini gündeme getirmeyen, tam tersine dağılmasının koşullarını yaratan bir eylem birliği, kitleleri etkileme ve onların politik bilinç ve dövüşkenlik düzeyini yükseltme işlevini göremeyecektir.

Görüldüğü gibi demokratik güçlerin eylem birliğinin temel unsurları arasında çok sıkı bir ilişki ve bir neden-sonuç bağlantısı vardır. Bu unsurlardan herhangi birinin zedelenmesi, eylem birliğinin tümüyle yaralanmasına ve etkisizleşmesine yol açar.

Bugün Türkiye'de sol içinde demokratik güçlerin eylem birliğine karşı takınılan tutumlar, işte herşeyden önce, eylem birliğinin bu temel unsurları arasındaki bütünlüğü bozucu ya da tümünü birden inkar edici sonuçlarıyla zararlı olmaktadırlar.

EYLEM BİRLİĞİNİN İLKESELLİĞİNE KARŞI

Sol içindeki kimi politik çizgiler, eylem birliğinin açık ve bağlayıcı ilkeler üzerinde oluşması sorunluluğunu kabul edememektedirler. Bu politik çizgiler, eylem birliğinin bağlayıcı ilkeler üzerinde biçimlenmesini, bu birliği kendi başka amaçları için kullanabilmelerinin bir engeli olarak görmektedirler.

"UDC" sloganıyla bilinen politik çizgi, bugüne kadar her zaman, her türlü eylem birliğini kendi istediği koşullarda bozabilmek ya da arası geldiğinde farklı amaçlara doğru saptırabilmek için, eylem birliğinin kalıcı ve bağlayıcı ilkelere dayanmasını engellemeye, eylem birliğini dağıtma tehdidini elinde tutmaya çalışan bir tutum içinde olmuştur.

Daha da önemlisi bu politik çizgi, eylem birliğinin *ilkeselliği* anlayışını, eylem birliğine katılanlara politik şartlar koşmanın bir gerekçesi olarak çarpıtmaya çalışmaktadır. "UDC slogancıları"nın temsil ettiği politik çizgi, bugüne kadarki her dönemde, eylem birliğini kendi politik görüşlerini ve sloganlarını kabul ettirmenin bir aracı olarak gördüğünü ortaya koymuştur.

Hiç kuşkusuz demokratik güçlerin eylem birliği, eylem birliği içinde temsil edilen politik çizgiler arasındaki mücadelenin de bir alanıdır. Eylem birliği içinde, her politik çizginin nesnel koşullara ve kitlelerin çıkarlarına uygunluğu denenir ve bu denemeden başarıyla geçen politik çizgi ya da çizgiler, eylem birliği sürecinden güçlenerek çıkarlar. Eylem birliği süreci, emekçi kitlelerin, eylem birliği içinde temsil edilen politik çizgilerle ilgili bir karar vermesini sağlar. Ve hiç kuşkusuz her politik çizgi, eylem birliğine, bu birliğin amaçlarının kendi politik platformuyla şu ya da bu biçimde çakıştığına ve bu platformun yaşama geçirilmesine olanak vereceğine inanarak katılır.

İzmir'de DİSK üyesi işçiler 1 Mayıs tutuklamalarını protesto etmek için Başbakan'a telgraf çekmek üzere sırada

Ne var ki, şu ya da bu politik çizgiye özgü olan görüşleri, doğruluğu ancak eylem birliğinin sonuçlarıyla sınanabileceği halde, daha eylem birliğinin oluşması sırasında bir önşart olarak diğer katılanlara kabul ettirmeye çalışmak, eylem birliğini amacından saptırıcı ve bölücü bir tutumdur. Bu tutum, gerçekte, farklı politik çizgilerin eylem birliği süreci içinde ve kitlelerin arasında karşı karşıya gelmesini ve denenmesini göze alamamanın, kendine güvensizliğin bir sonucudur.

"UDC slogancıları"nın, 1977 seçimlerinden sonra, kendilerinin "UDC" etiketini daha başından yapıştırdıkları bir "cephe"yi gazete ilanlarıyla kurma ve örgüt listesi yayınlama denemelerinin ne kadar başarılı olduğu ortadadır. Bu politika, sadece eylem birliği kavramının içeriğinin boşaltılmasına ve eylem birliği için gerçekten varolan potansiyellerin kullanılamamasına hizmet etmiştir.

Goşist nitelikteki politik çizgiler de, eylem birliğinin *ilkeselliği* konusunda "UDC slogancıları"yla aynı anlayışı paylaşmaktadırlar. Bu çizgiler, gerçekte eylem birliğini bütünüyle kendi politik görüşlerinin diğer katılanlara dayatılmasının bir aracı olarak görmektedirler. Onlar için, eylem birliği içinde politik çizgilerin mücadelesi ve denenmesi, eylem birliği sürecinin bir parçası ve sonucu değil, başlı başına *amacıdır*.

Dolayısıyla goşist politik çizgiler, eylem birliğinin ilkelere dayanmasını, bu birliğin ortak ve bağlayıcı politik hedeflerinin belirlenmesi olarak değil, şu ya da bu politik çizginin belirli sloganlarının benimsenmesi olarak görmektedirler. Bu nedenle de goşist akımlar, belirli politik görüşlerin benimsenmesini, eylem birliğinin oluşmasının daha başlangıç aşamasında bir önşart olarak dayatmaya ya da istisnasız her eylemde ayrıcalık elde etmeye çalışmaktadırlar. Bu tutumun da kaynağında eylem birliğinin gücüne inanmamak, eylem birliğinin sorunluluğunu sadece bir "yasak savmak" kabilinden kabullenmek ve kabullendikten sonra da dar politik amaçlar için kullanmaya çalışmak yatmaktadır.

Demokratik güçlerin eylem birliğinin *ilkeselliğinin* doğru kavranmasını zorlaştıran anlayışlardan biri de, işçi sınıfının politik hareketinin tekleşmesi süreci ile anti-faşist platformdaki eylem birliğini birbirine karıştıran anlayıştır. TSİP çevresinden kaynaklanan bu anlayış, işçi sınıfının politik hareketinin tekleşmesi sürecini, aralarında sadece subjektif ayrılıkların var olduğuna inanılan birkaç politik çizginin anlaşması olarak kavramakta, dolayısıyla da bu anlaşmayı eylem birliğinin bir ön koşulu olarak görmektedir. Bu bakış açısı, eylem birliğinin ilkelere dayanmasını, öncelikle herbiri bilimsel sosyalist sayılan politik çizgiler arasında bir uzlaşmanın sağlanması olarak kavramaktadır. Bazan da tam karşıt uca savrulunmakta, antifaşist eylem birliği, işçi sınıfının politik hareketinin tekleşmesine bir geçiş yolu olarak görülmektedir.

Bu anlayışın kaçınılmaz sonucu, anti-faşist ve anti-emperyalist hedefler için eylem birliğinin sürekli ertelenmesi ve bu konudaki pasifizme birtakım gerekçeler aranmasıdır.

YIĞINSALLIK YERİNE GÖSTERİ

Eylem birliğinin *yığınsallığı* sorununa gelince. Özellikle "UDC slogancıları" ile goşist akımların temsil ettiği politik çizgiler, eylem birliğinin yığınsallığını, sürekli olarak daha geniş kitlelerin onların politik bilinç düzeyini yükseltme yönünde etkilenmesinin bir gereği olarak değil, kendi sloganlarını benimseyen taraftarlarını etki altında tutmanın bir aracı olarak görmektedirler.

Diğer bir deyişle bu politik çizgiler, somut politik hedeflere yönelen bir eylem birliği yoluyla geniş kitlelere emperyalizme ve faşizme karşı mücadelenin olanaklılığını göstermek ve onları eyleme katmak yerine, kendi tabanlarındaki unsurları kendilerine bağlı tutmanın yollarını aramaktadırlar. "UDC slogancıları" için de goşist akımlar için de eylem birliğinin yığınsallığı, bu eylem birliğinin kendi tabanlarına karşı bir "gösteri", bir "show" aracı olmasıdır.

Dolayısıyla bu politik çizgiler, daha geniş kitleleri eylem birliğine katmak şöyle dursun, kendi taraftarlarına karşı bir "gösteri" olmayacak eylem birliği biçimlerinden kaçmaktadırlar. Hatta eylem birliği sırasında kendi taraftarlarının diğer politik akımlardan etkilenmemesi için, onların eylem birliğine katılımına bir sınır çekmeye bile çaba göstermektedirler. Bu tutum, sözü edilen politik çizgilerin eylem birliğine ve sonuçlarına karşı güvensizliğini bir kere daha kanıtlamaktadır.

Fakat bu tutumun eylem birliğinin kendisi üzerinde de ciddi zararları vardır. Eylem birliğini, eylem birliğine katılanların kendi taraftarlarına karşı bir "gösteri" gibi gören anlayış, eylem birliğinin gerici ve faşist güçler üzerinde de ancak bir "gösteri" kadar caydırıcı olabilmesi sonucunu doğurmaktadır. Böylece kitlelerin eylem birliğinin sürekliliğine ve kalıcılığına olan inançları zayıflatılmakta, gericiliğe nefes alma olanağı verilmektedir.

1Mayıs 1978 kutlamaları gerek "UDC slogancıları"nın gerekse goşist akımların bu tutumlarıyla demokratik güçlerin eylem birliğinde yarattıkları zaafları örneklemiştir. 1 Mayıs 1978 kutlamaları gericiliğe karşı işçi sınıfının ve demokratik güçlerin yığınsal bir yanıtını ortaya koymuştur ama, bu eylem birliğinin yeni adımlara doğru geliştirilmesine olanak vermemiştir. Tam tersine 1 Mayıs 1978 kutlamaları arasında "UDC slogancıları"nın ve goşist akımların izlediği tutum, bu kutlamalar ertesinde demokratik güçler arasında daha derin ayrılık noktalarının açığa çıkmasına imkan hazırlamıştır.

1 Mayıs 1979 ise, yine "UDC slogancıları" ile goşist politik çizgilerin, eylem birliğinin yığınsallığını bir "gösteri" gibi kavrayan anlayışlarının sonucunda açık teslimiyete sürüklenmelerinin bir örneği olmuştur. Bu anlayış, sözümona bir "yığınsallık" gerekçesiyle 1 Mayıs 1979 mücadelesinin, gerici ve faşist güçlerin dayatmalarını geriletmek olan temel hedefinden saptırılmasıyla sonuçlanmıştır. Bu yığınsallığın ne anlama geldiği de 1 Mayıs günü İzmir'de görülmüştür. Mao-

EVİNİN GETİRDİKLERİ

culuğun bir fraksiyonundan "UDC sloganıdır"na kadar çeşit çeşit politik akım, İzmir'in iki alanında kendi taraftarlarına bir "gösteri" yapma olanağı bulmuşlardır.

EYLEM BİRLİĞİ TAKTİK BİR GÖREV DEĞİLDİR

Eylem birliğinin ilkeselliği ve yığınsallığı kavramlarını kendi içine sindirmeyen politik çizgiler, eylem birliğinin sürekliliğinden de kaçmaya çalışmaktadırlar. Çünkü eylem birliğinin sürekliliği kazanması ve içeriğinin hergün yeni hedeflerle zenginleşmesi, eylem birliğini gelip geçici amaçları için birsaraç olarak kavrayan politik çizgilerin korkulu rüyasıdır. "UDC sloganıdır" ile geçici politik akımlar, eylem birliğinin sürekliliğini, kendi politik çizgilerinin saflarını açığa çıkaracak ve eylem birliğinin gerekleri karşısında etkisiz bırakacak bir tehlike olarak görmekte yine birleşmektedirler.

Bu birliğin kaynağında, her iki politik çizginin de, sol içinde kendileri için bir üstünlük görünümü elde etme çabalarını ancak ortak hedefler için ortak bir mücadelenin dışında kalarak sürdürebilecekleri düşüncesi yatmaktadır. Bu nedenle, eylem birliğinin en çok gerekli olduğu, ama belki hiç kimse için bir "vitrin" olanağı vermediği koşullarda bu politik çizgiler sınıf mücadelesi alanının dışına kaçıvermektedirler. İşte 1 Mayıs 1979'da olduğu gibi!

Eylem birliğinin zorunluluğunu, onun temel unsurlarını kavrayarak görmek ve yaşama geçirmek, özetle bir temel ilkenin kavranmasında düğümlenmektedir: *Eylem birliği taktik bir görev değildir.* Daha açık bir deyişle eylem birliğinin zorunluluğu gelip geçici koşulların ya da gelip geçici çıkarların, işçi sınıfının ve emekçi kitlelerin en temel yaşamsal çıkarlarının bir sonucudur. Bu nedenle işçi sınıfının ve emekçi kitlelerin çıkarlarını savunduğu iddiasında olan herkes, eylem birliğinin görevlerini, bu çıkarların gerektirdiği sorumlulukla kavramak zorundadırlar. Eylem birliğinin gereğine olan inancın ölçüsü, koşulların ne kadar tehlikeli olduğunu sıralamak ve eylem birliğinin zorunluluğu hakkında dersler vermek değil, eylem birliğinin koşullarını yaratmak için işe tutarlılıkla ve içtenlikle sarılmaktır.

Gerçek devrimci çıkışlarda sınıfta kalanlar

Gerçek devrimci çıkışlarını zamanı geldiğinde yalnızca görünümü korumaya yönelik olan çabalar ile işçi sınıfının partisinin devrimci mücadelesi arasındaki farklılıkların en belirgin bir biçimde ortaya çıkmasından daha doğal bir sonuç olamaz. 1 Mayıs 1979'a gelirkende sapkın akımlar, yalnızca görünümü korumaya yönelik olan çabalarıyla kendilerini ele verdiler.

Kimi dergilerin etrafında kümelenmiş olan, kitlelere bir siyasi program ile, dolayısıyla siyasi bir alternatif olarak gitmeyen sapkın akımların, kitlelere gerçekten öncülük edebilmesi olanaksızdır. Böylelerinde, devrim yolunda başarılması gerekeni gerçekleştirmek değil, yalnızca başka siyasi akımlar ile boy ölçüşmede görünümü kurtarma çabasının ağır basması kaçınılmazdır. Nitekim 12 Mart muhtırası verildiğinde de görünümü kurtarma çabası ile işçi sınıfı partisinin bağımsız tutumu arasındaki farklılık bütün çıplaklığı ile açığa çıkmıştı.

Kendi bağımsız politikasını yaşama geçiren işçi sınıfı partisi, bu eylemiyle kitlelere gerçek bir biçimde önderlik edebilir, onları ulaşılması gereken gerçek hedeflere doğru yola çıkartabilir. Doğru hedefler yönünde işçi sınıfı partisinin başını çekerek yönlendirdiği kitleler ile, yalnızca düzene başkaldırmış bulunan ama gerçek bir hedefe yönlendirilmemiş olan, gerçekten devrimci hedeflere, işçi sınıfının partisinin çizdiği hedeflere kanalize olnamış bulunan yığınlar arasındaki fark gözlerden kaçırılınca, partisizlik ile devrimcilik kavramları da birbirleriyle bağdaşık bir biçimde görülebilir, devrimcilik kavramı temel ölçütünden yoksun bırakılır.

"Devrimci Yol" Dergisi 1 Mayıs sayısında şunları yazıyordu:

"Faşizme teslim olmayacak, faşizmin halk güçlerini etip yok etmesine, halkı köle haline getirmesine, sessizce boyun eğmeyeceksek, sıkıyönetime karşı mücadele etmek, sıkıyönetim yasaklarını parçalayıp kırmak zorunludur. İlericiler, demokratlar, yurtseverler, işçiler, köylüler, faşizme karşı çıkan bütün halkımız! Bugün sıkıyönetime karşı mücadele etmeden faşizme karşı mücadele edilemez. Sıkıyönetim baskıları karşısında durakdamayın! Yürüyün ilerisine sıkıyönetimin!"

Dev-Genç'in desteklediği ilan edilen mitingler için gazetelere verilen ilanlarda sıkıyönetimin yasaklamalarından sonra yapılan kazanıtlardan bu sözlerin nasıl gerçekleşeceğini (!) öğreniyoruz...

Devrimci Yol Dergisi bu "göstermelik" sözlerin yer aldığı sayısında kendisini bir kez daha ele veriyor. Şunlar yazılıyor Devrimci Yol Dergisinde: "...Bu doğrultuda, 1 Mayıs'ı İstanbul'da en etkili bir şekilde kutlamak için çalışmalı, 1 Mayıs'ın 1 Mayıs Alanı'nda kutlanılması için *son ana kadar* direnilmelidir." (abç)

Bu sözlerde bir kararlılık belirtisi bulabilmek olanaksızdır. Bu sözlerde olduğu kadar, Devrimci Yol çizgisini izleyenlerin 1 Mayıs öncesi davranışlarında da kararlılığı görebilmek olanaksızdır. DİSK'in düzenlediği 1 Mayıs gösterilerine ilişkin ilk toplantıyı Dev-Genç'in boykot etmesiyle kararlılık nasıl bağdaşabilir? Ya da bu konunun gündeme geldiği andan itibaren tek bir söz söylemeyen Devrimci Yol çizgisindekilerin yalnızca son anda yaptıkları, (o da yukarıda aktarılanlara benzer biçimde olan) açıklamalarıyla kararlılığı bağdaştırmak olanaklı mıdır?

DİSK'in eksikliklerini yan çizmede birer "bahane" olarak kullanmak kararlı olanlara özgü bir davranış mıdır?

Bu soruları olumlu yanıtlayabilmenin olanağı yoktur. O halde nedendir bunca keskinlik, bunca laf ebeliği? Söylediklerivle yaptıkları arasında derin farklılıklar olan, zaman zaman sermayenin istediği alanlara sürüklenerek "maceracı" eylemler potasında eriyen, ama gerçek devrimci çıkışların zamanı gelince de bütün geçici unsurlar gibi "pasifize olan "Devrimci Yol"cular kendilerinde olmayan, yalnızca proletarya partisinde var olan bir özelliği kendilerinde varmış gibi göstermektedirler. Bunca laf ebeliğinin bir başka anlamı da yoktur.

"Devrimci Yol" çizgisini izleyenlerin gerçekten devrimci eylemleri kotarmak yerine küçük burjuva ideolojisine kapılanmalarının doğal bir sonucu olarak, "oligarşi" tarafından saptanan bir alanda, birlikte bir miting düzenledikleri maocu Halkın Kurtuluşu da laf ebeliğinde ondan hiç de aşağı kalmamaktadır.

Maocu Halkın Kurtuluşu da şunları yazmaktaydı. 23 Nisan tarihli sayısında: "Bütün dünyadaki sınıf kardeşlerimiz gibi biz-ler de bu 1 Mayıs'ta sıkıyönetimin ve bütün karşı devrimci güçlerin engelleme ve yasaklamalarını boşa çıkartarak miting alanlarında, yürüyüş kollarında, fabrikalarda, tarlalarda, okullarda toplanarak faşist diktatörlüğe, sömürüye ve zulme karşı kinimizi ve nefretimizi haykıracağız, birliğimizi ve dayanışmamızı güçlendireceğiz ve mücadele azmimizi bileyeceğiz. Bunun için burjuva yasallığının sınırları içinde kalmayacağız, tam tersine, 1 Mayıs'ı anlamına en uygun bir şekilde kutlamak için, sömürü ve zulüm dünyasının yerine kardeşlik ve özgürlük dünyasını kurmak yolunda yeni adımlar atmak için bütün mücadele biçimlerini ve yollarını kullanacağız"

1977'de büyük sermaye tarafından tezgahlanan provokasyonun temel figurunu olan bu grup, bu yıl provokasyon rüzgarı bir başka yönden estiği için o rüzgara kapılarak, sermayenin alanlarına sığınıyor, sığınırken de bu sözlerle "lafazanlık" yarışında yer almayı da ihmal etmiyordu.

"Devrimci Sol" çizgisinde olanlar ise yine "yüreklerivle" 1 Mayıs Alanı'nda oldular. Devrimci Sol'cular da 1 Mayıs günü dağıttıkları bildirilerde şunları yazacaklardı: "Adını kanlarımızla yazdığımız 1 Mayıs Alanı'nda yüreklerimiz çarpan, Devrim şehitlerini kavgamızda yaşatalım! Gün gelecek 1 Mayıs Alanı'nda kendi iktidarımızla gireceğiz. İnanın o günler gelecektir"

Ya bu günden yapılacak olanlar, demokratik kazanımlar için verilecek mücadele? O konuda diğer sapkın akımlar gibi "ya devrim ya da karşı-devrim" ikilemine takılı kalan ve gerçek devrimci çıkışları görmezlikten gelen tam bir suskunluk!

1 Mayıs günü gazetelerde bir ilana rastlanıyordu. Kurtuluş grubunun miting çağrısı olan bu ilanda bir gün önce Konak Meydanı'nda yapılacak miting çağrısı "dünkü ilanımız geçersizdir" sözleriyle bir yana bırakılıyor, Karşıyaka'da maocular ve Devrimci Yol'un birlikte düzenlediği miting için "çağrı" çıkartılıyordu.

Kurtuluş grubunun bu kararının gerekçesi de dağıtılan bir bildiride şu sözlerle anlatıldı: "Bu durumda İzmir Konak'taki ilerlemecilerin mitingi oligarşiye karşı, faşizme karşı bir miting olmaktan çıkmıştır. Dolayısıyla proletarya sosyalistleri İzmir Konak'taki mitinge katılmama kararı almışlardır. Son anda ortaya çıkan böylesi bir gelişme karşısında proletarya sosyalistleri İzmir Karşıyaka'da düzenlenen mitinge katılmayı uygun görmüşlerdir. Koşulların zorlamasıyla gelişen bu durum proletarya sosyalistlerini İzmir'de 1 Mayıs'ı kutlamaktan alıkoyamazdı ve dolayısıyla Karşıyaka'daki mitinge katılmak gerekli hale gelmiştir."

"Son anda ortaya çıkan bir gelişme" ve bu durumu son anda farketme "başarısını" gösteren "proletarya sosyalistleri"!.. Ve ardından bildirilerde sürdürülen bir reklam kampanyası: "İzmir'de uluslararası mitinginde katılmayı reddeden KURTULUŞ Karşıyaka'da, Karşıyaka halkına ve mitinga katılanlara görülmemiş bir gün yaşattı"

Diyarbakır'da 1 Mayıs mitingini 29 Nisan'da yapmaya kalkışanlardan, Diyarbakır'da yapacakları mitingi sıkıyönetim yasaklamalarından sonra Bismil'e taşıyanlara, "savaş boylarından", kordon boylarına sürüklenenlere kadar herkes 1 Mayıs 1979'da sınıfta kalırken, geçici unsurlar gerçek devrimci çıkışların zamanı geldiğinde mücadele alanlarını terk eden tutumu bir kez daha belgelendi.

GEZİ İZLENİMLERİ

Yazan
VARLIK ÖZMENEK

İŞTE SSCB

"ve herşeyi sosyalizme borçluyuz"

David Mançarşali'nin ince, keskin hatlı damarlı pembe yüzü hafifçe titriyor; açık denizi mavisi gözlerinden adeta sıcak buharlar çıkıyorda konuşurken:

"Bizim dünyada barış olsun, sonuç bir barışın şerefine! Ülkelerimiz ve halkımız kardeş, iki ülkenin şerefine! Barışla geldiniz, barışla gidin, ama bir daha, daha çok gelin, sizleri bunya uğurlayanlarımın şerefine!...

1898 doğumlu 81 yaşındaki David Mançarşali daha sonra yarım boynuz içine doldurduğu şarabını havaya dikti, içti, içti...

Gürcistan Federatif Sovyet Sosyalist Cumhuriyeti'nin başkenti Tiflis'e yakınlık 130 kilometre uzaktıktaki Kahet bölgesinde Kolhoz dahi evinde bizi akşam yemeğine davet eden David Mançarşali, 1917 Ekim Devrimi olduğu zaman cephede askermiş. Devrim savaşa son verirken, doğup büyüdüğü Kahet'ye dönmiş ve ondan sonra yapyeni bir yaşam içinde bugünlere gelmiş. Oğullarının, torunlarının, bugünlerini görüyor ve yarınları için bütün dünyaya barış selamı veriyor gibi...

"Niçin savaş? Yaşasın barış!..." diyor.

* * *

Geçtiğimiz Mart ayında iki haftalık Sovyetler Birliği gezimiz sırasında duyduğumuz ihtiyar David Mançarşali'nin bu sözleri hiç çıkmıyor aklımdan. Daha önce ve daha sonra kadın-erkek, genç-ihtiyar çok kişiden duyduk bu anlamlı ve güzel sözleri. Ama David dede, oğlu Kole, gelini Nani ve torunları Natia ve Nada ile birlikte üç kuşağı temsil eden Mançarşali ailesi, Sovyetler Birliği topraklarına, suyuna ve havasına adeta karışan bu duyguların sanşmi gibi duruyor belleğimde...

Samsyorum, dört kişilik geri ekibimizin diğer üyeleri de aynı duygular içindeydi.

Gazeteci olarak benim katıldığım gezide, Cumhuriyet Senatosunun Cumhurbaşkanının seçilmiş CHP'li üyesi Muhsin Batur, Kocaeli Senatörü Abdullah Köseoğlu ve Kars Senatörü Muzaffer Şamilioğlu da bulunuyorlardı. Ve hepimiz de ilk kez gidiyorduk Sovyetler Birliği'ne...

Yeryüzü topraklarının altında birini, Avrupa nın yarısını, Asya nın üçte birini kaplayan bu ülkeye, Gürcistan Dostluk ve Kültür Cemiyeti (Rodinajnın çağrısı olarak gitik. Moskova, Tiflis, Batum ve Leningrad kentlerini gördük. Bu kent ve yörelerindeki tarihi, turistik yerlerini bir kısmını gezdik, köylere kolhozlara gittik, evlerde konuk edildik...

Çok iyi insanlarla tanıştık, çok güzel dostlar edindik. Güzel söylediler yaşadı. Nereye gittiysek 'barış - dostluk - karduk. İnsanlarımız, halklarımız arasındaki ortak ilişkileri, ortak gelecekleri saptadık. Geleceğ gizlerin güzel olmasını, sularımızda çiçekler açmasını ve temelleri Ulusal Kurtuluş Savaşı yıllarına dayanan dostluk ve iyi komşuluk ilişkilerinin boy atmasını dilediik...

Gezimizin ağırlık ve yaygın bölümü oluşturan Gürcistan'dan ayrılırken Muhsin Batur şunları söylüyordu:

"Bugüne kadar 35 ülke gezdim ve gördüm. Çok renkli ve süslü biçimlerde ağırlandım. Ama burada gördüğüm içtenliği, konukseverliği ve tabiliği hiç bir yerde görmedim...

CHP Kars Senatörü Muzaffer Şamilioğlu da şöyle anlatıyordu:

"Gittiğimiz her yerde, bizlere karşı o kadar yakınlık, o kadar sıcak ve samimi ilgi ve dostluk gösterdik ki, bunları anlatmama natıkam müsait değildir...."

CHP Kocaeli Senatörü Abdullah Köseoğlu ise şöyle diyordu:

"Gezdiğimiz kentlerde ve köylerde aşık surıtıh adam görmedik..."

Ve her iş senatör de, Türkiye ile Sovyetler Birliği'nin farklı ekonomik ve toplumsal sistemlere sahip olmalarına karşın, işbirliği ve dostluk ilişkilerinin geliştirilmesi noktasında birleştiyorlardı...

* * *

Aslında iki komşu ülkenin aralarında geliştirecekleri iyi ilişkilerin, gerek bölge gerekse dünya barışı için taşıdığı önem henüz bugün kabul ediliyor değil. İki ülke arasındaki Ulusal Kurtuluş Savaşı yıllarına dayanan, karşılıklı dostluğundan anlam ve önem kazanan karşılıklı bilinyorsuz. Ama gene biliyoruz ki, 1945'li yıllarda Birinaya adalarının, Pasifiklerin rüzgarını taşıyan bir soğukluk girmiş araya. O rüzgarları nefesinde taşıyanlar ya yalan yayımıştar ortalığa.

"Ruslar, Türkiye den ü ve toprak talep ediyorlar!...

Türkiye ile Sovyetler Birliği arasında ne bir olguda, ne bir resmi yanışmada ne bir notada ve ne de bir belgede bunun kanıtı yoktu. Ama bir yalan ve iftira çarkı dönmüştü. Sovyetler Birliği ne gitmeden önce karşılaştığım Hasan Esat Işık'a da bunu sormuştum. Yıllarca Dışişleri Bakanlığı kademelerinde çeşitli görevlerde bulunmuş, Moskova Büyükelçiliği, Dışişleri Bakanlığı, Milli Savunma Bakanlığı yapmış bir kişiydi Işık.

"Sovyetler Birliği'nin, Türkiye den ü ve toprak istediğine inanıyor musunuz?"

"Hayır" demişti. "O talihsiz bir dönemdi..."

Hasan Esat Işık'ın "talihsiz dönem" dediği tarihlerde bu yalanın inşacıları Moskova Büyükelçiki Selim Sarper ile Dışişleri Bakanlığı Genel Sekreteri Feridun Cemal Erkin di....

Bu gelişmelerin "niçin"leri ve "neden"leri çok iyi biliniyor artık. Tekrarlamak gereksiz. Sonuçlarını bugünlerde pek açık biçimde yaşıyoruz. Türkiye nin Başbakanı emperyalist-kapitalist dünyadan yakınıyor. "Bize batının bekçisi gözüyle bakıyorlar" diyor ve AF'li Kanunun İnan Amerika dönüşü şöyle konuşuyor:

"Türkiye'ye iş gözüyle bakıyorlar, aklıarına başka birşey gelmiyor...

1945 lerde Sovyetler Birliği'ne iftira yelkeni ile açıldığımız "Küçük Amerika" olma yolculuğumuz burulara gelip dayanıyor.

Dünyanın belki de hiç bir halkı Sovyetler Birliği halkı kadar hakıatlıda, if-

David Mançarşali, oğlu, gelini ve torunları: Üç kuşak sosyalizmle İçiçe

EKONOMİ HABERLER

VERGİ İADESİ UYGULAMASININ MUZRİLİĞİ

KIBRIS TÜRK FEDERE DEVLETİ'ne yapılan ihracata verilen vergi iadesi uygulamasınıyı tamamen kaldırılması istiyor. Kıbrıs Türk Federe Devleti'ne yapılan ihracatın Türk Lirası karşılığında yapılmasına karşın, ülkeye döviz girişi sağlanmış gibi vergi iadesi ile taşıyıldıkıdıdır. Mesl 17 sayılı Türk Parasını Koruma Yasası'na aykırı bir işlem niteliğinde. Bu uygulamanın başlamasından sonra, Türkiye de bulunan bazı firmalarım, KTFD'de ürettikleri filmsler kuruşk, ihraç malıarını bu filmsalara satmaya başlıdıklan öğrendik.

ÜÇÜNCÜ DÜNYA ÜLKELERİNİN BORÇLANMALARI

IMF Başkanı Iarosiev, Üçüncü Dünya Ülkelerinin borçlarına dünyayı kayıp vereceğini söylediği. IMF Başkanı, gelişmiş ülkelerden, yoksul ülkeler yapıkıan dıı şik mahlyeeli yardımlan arttırmalarını ve dünya ticaretini genişletmelerini istedi. Lamadan, gelişmiş dünya ülkelerini içinde bulundukıan borçlukıatan kurtarmak ve ekonomik kalkınmalarını sağlamak için "esaretde atılacak adımlan gerek oldu"ğunu" söyledi...

MISIR UNCTAD TEKNOLOJİ GRUBUNDAN ÇIKARTILDI

BİRLEŞMİŞ MİLLETLER Ticaret ve Kalkınma Konferansı (UNCTAD)'nın Manila'da devam eden başınci dönem toplantısında, teknoloji transferi konusunda konuşmak istayen Mısır delegesi, toplantıya katılan Afrika grubunun seri teşkisiyle karşılaştı. Mısır delegesi'nin kendisinin teknoloji grubuna atanmasından sonra Mısır ve diğer Arap ülkeleri arasındaki ilişkilerin düzelmeyişi açıklanan iterine toplantıan Afrika grubu oyıuyıdı ile Mısır delegesi Teknoloji Grubu'ndan çıkartıldı ve yerine Tanzanya'nın Birleşmiş Milletler'deki temsilcisini aldı...

ABD, ÇİN'İ KAYIRACAKMIŞ!

ÇİN HALK CUMHURİYETİ ile ABD arasında, daha önce ilan'ede anlaşmaya varılan ticaret anlaşması Pekin'de parafe edildi. Pekin'deki ABD kaynakları, CHC (Dış Ticaret Bakanı Li Chang ile ABD Ticaret Bakanı Juanita Kreps arasında parafe edilen anlaşma ile iki ülkenin birbirlerine "en çok kayırılan ülke" statüsü verdikleri)ni belirtiyorlar.

CHP Kars Senatörü Muzaffer Şamlıoğlu'nun SSCB gezi izlenimlerinde ilgili olarak basına verdiği ANKA kayısıklı demeç

"SSCB'yi görmekten gemekten birçok dostlar edinmekten, onudaki kardaşlarımın, akrabalarımızın siyaset eylemekten ve Sovyetlerin Türkiye ile dostluğunu geliştirme ve pekiştirme arzusunda olduğunu öğrenmekten, samimiyetlerine inandığımdan dolayı memnunum, mutluyum.

Gittiğimiz her yerde, hiçbiri karşı o kadar yakınlık, o kadar sevk ve samimi ilgi ve dostluk gösterdi ki, bunları anlatmama natıkan olmamı değildir. Sovyetlerden ve Sovyet halkından (Gürcistan, Azerbeyan) da gördüğüm şu kısa ilgiyi, sindiye değin hiçbir ülkeden ve hiçbir ülke halkından görmediğimi rahatlıkla söyleyebilirim. Bu nedenlerle kendimizi yabancı bir yerde değil, dostlarımızın, arkadaşlarımızın ve akrabalarımızın evinde hissettik gezi süresince.

Sovyet halkının da Türkler gibi bütün dünya devletleriyle sulh ve sükun içinde dostça yaşamak istemeleri, bizim gibi yurtta sulh, cihanda sulh ikisinin benimsemesinin esteri, tartışmasız bir gerçek olduğunu ve Sovyetlerin, Türkiye'nin gerek resmi, gerek yarı resmi bütün Sovyet vatandaşlarının sulhtan, barıştan ve dostluktan hakıatmalarıdır, her masalda kadıkıtlarda bebemalar sulh barış ve dostluktan yana kadınlımızı beni ev çok memnun edem hususlardan biri tabii da önemli oldu.

Sovyetlerde ırk, din, dil, mezhep ve renk ayrımı güzetilmeksizin herbir insan gözü ve nazanyla bakılması bütün vatandaşlarına eşit ve adil olanaklar sağlama yolundaki çayretler, memnuniyetimi mucip olmuştur.

Sovyetlerde kimse aç kimse olduğunu görmedim ve azametsiyorum. Herkesin işi var, herkesin kazancı duyuyor, herkesin sırtında lüks olmasa bile, elbisesi, palosu, daha doğruyu giyisi mevcut, ellerinl yok, iş arayan yok.

Ülkede yaşayan yüzlen kabalarının ve kardaşlarının hayatlarını, onlarını yaşamları nedeniyle, memnuniyetlerini bildirmeleri de Sovyet vatandaşlarının izlenimlerime uygun, çok iyi bir hayat standardına kavuştuklarını kanıtlamıştır.

Bizim Sovyetlerde, sulh ve barış içinde dostça yaşama isteğimiz onların bize karşı bu şekilde samimi duygu ve düşüncelerine yol açmıştır. Sovyetlerin bizimle ekonomik ve kültürel ahakarda pekiş kapsamlı ilişkiler kurmak istemeleri de onda samimi olduklarını inancındayım.

Sovyetlerde yaşayan kardaşlarımızın da iki ülke arasındaki dostluğun pekişmesi ve devam etmesi yürekten arzulandır.

Bir şeyi daha müşahede ettim bu gezi sırasında. Sovyetler bizi, biz de Sovyetleri tam anlayamamış, tanıyamamış ve bilememişiz. Maalesef propagandalar çok kötü işlemiş, yanlıklar, çarpık dağ konuşmalar insanları olmuş iki ülkede de. Her iki ülkenin film afamaları, siyaset adamları ve basın mensupları görevlerini bu nedenle tam yapamamışlar, yapamamışlar kanımca.

Sovyetlerin tarihe, tarihi eserlere, sanata ve müziğe önem verdikleri her yerde göze çarpmaktadır. Caddelerinde, yollarında, barlarına, okul, üniversite ve müzelerinde bunu anlamak mümkündür. Turist adını daha doğrusu turist sell. bu hususu doğrulamaktadır. Her taraf temiz, her şey temiz ve her hususa dönem gösterilmiş, gösterilmekte.

Sonuç, memnun dönüm Sovyetlerdi görmekten. Zihnimde mevcut bu ülke hakkındaki düşüncelerin bir çoğu, zihnimden silindi. Gürcistan, Azerbeycan ve Ermenistan'ı da gördüm, onlara ülkesi sevgi ve saygı ile sancağım. Temennim, Türkiye ile Sovyetler Birliği arasındaki ekonomik ve kültürel ilişkilerin iyi komşuluk ve karşılıklı saygı prensiplerine dayalı olarak gelişmeye devam etmesidir."

* * *

260 milyon Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği yurtlarının 130 ayrı dilde konuştuğu, 15 Federatif Cumhuriyetten oluşan bu ülkede çelik ve petrol üretimi Güney Amerika'yı dünyada ilk sıraya alıyor. Traktör ve sunî gübre üretimi de öyle. Ulusal ekonomi içindeki yatırım kaynağı ve konut inşaatında ulaşılan boyutlarda da öyle. Okullar, üniversiteler, adım başında yükselen Araştırma Enstitüleri, sağlık tesislerinin yaygınlığı...

Ev kiraları 51 yıldır sabit. Elektrik, gaz, mazma ve su dahil ev kirası, aylık ücretlerin yüzde beşini aşmıyor.

Temel besin maddelerinin fiyatları en soc 1963 yılında aptanmış ve ülkenin her yerinde aynı.

V. Osmanek, M. Batur, A. Köseoğlu ve M. Şamlıoğlu Moskova metrosunda

130 ayrı dilin konuşulduğu bu ülkede, Gürcistan'da gördüğümü 10 yıllık eğrenim yapılan bir okulun duvarında şunlar yazılıydı:

"- Ölümsüzlüğünüzün anlamı ana dilimizdir..."

5,5 milyon nüfuslu Gürcistan'da 100'e yakın dil konuşuluyor, Türkçe dahil.

Her ulusal dil ve kültür, tarihsel zenginliklerini araştırmakla, yeşertmekle, zenginleştirmekle meşgul...

Burjuva anlamda böylesine "parçapürçük" görünen yapıyı bir bütün ve güç halinde tutan sır nedir acaba?

Bunun yanıtını kentlerdeki büyük panolarda, dağların boğularına yazılan yazılarda bulmak mümkün herhalde:

"- İNSANİYETİN EN BÜYÜK GÜCÜ İŞÇİ SINIFIDIR..."

Ve ak ak rastlanan bir başka yazı:

"- KARDEŞİK KUVVETTİR..."

* * *

Ve ulaşılan tüm bu boyutlarda Sovyet insanı dehşetli bir yaşam sevinci içinde yarınca güvenle bakıyor. Bu soyut bir inanç, dilek ve umut değil. Büyük bir üretim heyecanının dinden bugüne Sovyet insanının yaşamında kaydettiği gelişme bilimde, teknikte, sanat ve sporda ulaşılan ufuklar, yanına duyulan güveni daha da pekiştiriyor. Toplumsal üretimin daha çok artırılmasıyla onun gene toplumu yaratanan elle tutular, gözle görünür hale geliyor. Maddi üretimin artması ve genel yaşam düzeyinin gelişmesi, manevi değerlerin daha geliştirilmesi, zenginleştirilmesi sonucunu yaratıyor. Tiyatro, sinema, müze, opera, bale, kültür ve sanat gösterileri, sergileri alabildiğine ilgi ve dikkat odağı haline dönüşüyor.

Leningrad da Ermitaj müzesi önünde sıfırın altında 20 derecede soğukta uzayan kuyruklara müteyit gezmek için beklemek nasıl açıklanabilir başka türlü? Bu müze günde 30 bin kişi tarafından ziyaret ediliyor. Opera ve tiyatro salonlarının tıklım-tıklım dolluğu nasıl açıklanabilir. Sanatçıların gösterilen ilgi ve sevgide dorukları nasıl anlatılabilir?...

Sovyet insanı bübülerimsel bilmiyor. Alçak gönüllü, yapmacıksız, doğal, içten, sevecen.

"Daha çok sorunlarımız var" diyorlar, her sözün sonunda.

Örneğin Moskova metrosundaki istasyonlara bayram günlerinde 40 saniyede bir, normal günlerde dakikada bir geliyor treni.

"- Hedefimiz bunu 30 saniyeye indirmek" diyorlar.

Günde 6 milyon kişinin binip-indiği 175 kilometre uzunluğundaki Moskova metrosunu 1995 yılına kadar 450 kilometreye çıkarmak gibi sorunlar...

İklimi değiştirmek, verimsiz ya da az verimli toprakları tarıma kazandırmak üretimi daha da artırmak gibi sorunlar. Sorunlar yok değil...

Ve herşeyi Lenin'e, sosyalizme bırakılar, onarılı söylüyorlar...

İzlenimlerimizde devam edecektir...

Yarına inançla ve güvenle...

SALT II anlaşmasına doğru

Başkan Carter, ABD Kongresindeki sosyal yanlısı şahinleri Sovyetler Birliği'ne karşı şantaj aracı olarak kullanmaya çalışıyor.

İki SALT anlaşmasının başlıca mimarı Brejnev'in yönetimindeki Sovyetler Birliği soğuk savaş yanlısının provokasyonlarını platırtıyor.

İNSANLIĞIN YOKOLMA TEHDİDİNDEN KURTARILMASI İÇİN

Hazirliktan altı yıldır süren SALT — II (Stratejik Silahların Sınırlandırılması Anlaşması) ön sonunda Leonid Brejnev ve Jimmy Carter tarafından 18 Haziran'da Viyana'da imzalanacak. Şu günlerde dünya kamuoyunun en fazla tartıştığı ve merak gösterdiği konuyu, bu anlaşma oluşturmaktadır.

Salt anlaşmalarının birincisi 1972'de Brejnev ve Nixon arasında imzalanmıştı. SALT — I'in taşıdığı önem, stratejik silahların sınırlandırılmasında atılan ilk önemli adım olması ve SALT — II'ye giden yolu açmasında.

SALT — II'NİN GETİRECEKLERİ

SALT — II'nin en önemli konuşulu, 1985 yılına kadar Sovyetler Birliği ve ABD'nin kıtalararası nükleer füze rampalarının ve nükleer füze taşıyan ağır bombardıman uçaklarının sayısını 2250 olarak dondurması. Kuşkusuz bu sınırlandırmayı değişen, askeri konumlar dolayısıyla olduğu gibi gene son derece "üksek bir düzeyde kalacaktır ama, en pahalı silahların harcanmasına da önemli bir sınır konmuş olacaktır.

Önceden olduğu gibi, SALT — II yön yürütücüle bulunduğu kişilerde da güvenlik silahlanı İçi olmanın engelleyici bir unsur olmak yerince yüksek ve eşit düzeyde bulunmasına dayanacaktır. Ancak, bu silahların daha sonra niceliK olarak azaltılması ve niteliK olarak da sınırlandırılması olanağı açılacaktır. Bu ise, silahlanma yarışının sadece durulması değil, geriye çevrilmesi anlamına gelecektir.

Nasıl SALT — I, eşit güvenlik koşullarında stratejik silah yarışının durdurulması ve yıkacı bir nükleer savaşın önlenmesi konusunda daha sonra alınacak önlemler olarak SALT — II'nin hazırlanmasına sağlamıştı, SALT — II de, gelecekteki SALT — III anlaşmasının ve hatta dünyanın İçin tek akıllıca yol olan silahsızlanma yolunda atılacak adımların hazırlanması İçin gerekli bir İkinci adım olacaktır.

SALT — II Anlaşması'nın gerçekleştirilmesi, dünyada barış ve güvenliğin güçlendirilmesiyle İlgili konuların tümünü tek başına çözemeyecektir. Ne var ki, Anlaşma'nın kabul edilmesi, bugün insanlığın en önemli hedefi olan barış davasının kazanılması ve karşılıklı gerginliğin azaltılması, yumuşamanın askeri yumuşamayla bütünleştirilmesi ve silahsızlanma yollarının aranması yolunda atılmış çok önemli bir adım olacaktır.

SAVAŞ KIŞKIRTICILARI SAHNEDE

SALT — II Anlaşması'nın yaklaşmasıyla birlikte, ABD'deki barıı düşmanları hareketlenmeye başladı... Anlaşma'ya muğlemeye çalışanlar olduKça "etkili" çevreler ve bu amaçla dolardan sarımaktan çekinmiyorlar. Bu çevreler, gerginlikleri sürdürmek İçin başlattıkları propaganda kampanyası İçin daha şimdiden 1,5 milyon dolar harcadılar. Bu harcamalar, konu Senato'ya geldiğinde 2,7 milyon dolara aşacak.

Kıdemsiz İmha silahları yapımı ve satımı "Şahinler"in kasalarına her yıl giren para 40 milyar dolarını aşıyor. Savaş kışkırtıcıcı propagandalarını SALT — II yi engelleme çabaları sonuç verirse, bu miktarın 70 milyar doları bulacağı belirtiliyor. Anlaşma'nın imzalanmaması halinde, askeri gider artışının eşi görülmemiş boyutlara varacağını bu günden söylemek İse kehanet olmayacaktır.

Bu "etkili" çevrelerin bir başka çabası da, "Sovyet tehdidi"nin denetlenmesi sorununda gürültüyor. Daha doğrusu, Anlaşma'ya uyulup uyulmadığının karşılıklı denetimi ABD tarafından bir sonun haline getiriliyor.

SALT — II'ye göre, her İki taraf da karşı tarafın anlaşmaya uyup uymadığını denetleyebilecek. ABD İçin denetlemenin en başta gelen yolları da, Sovyetler tarafından İle etkinleştirilmesi ve U - 2 casusluk uçaklarının Sovyetler Birliği'ne yakın uçuşlar yapabilmesi.

Gerçekte, bütün bunlar SALT — II Anlaşması öncesinde Sovyetler Birliği'ne yönelik dayatmalar ve Anlaşma'nın imzalanması önüne çıkartılan güçlüklerdir. "Sovyet tehdidi"nin pıkıtıtıtılmesinin sorumluluğu" masallarıyla, Sovyetler Birliği'nin silahlanmasının savunma amacı taşıdığını kabul eden Avrupa ülkelerinin korkutulması, kaşıktılması ve silah tekellerinin kasalarının doldurulması amaçlanıyor.

Ne var ki, Helsinki Anlaşma'nın bağlayıcı kararları ve ABD kamuoyunun yüzde 70'inden fazlası SALT — II Anlaşması'nın onaylanmasından yana. SALT — II'yi ve giderek silahlanma yarışına son verilmesini kazanacak olan, ABD'nin "Şahinler"ine rağmen, dünya İlerici ve sosyalist güçleri olacak.

Bu güçler, SALT — II İçin insanlığın önerebileceği en yüksek fiyatın ortaya koyuyorlar: Dünyayı yokolma tehdidinden kurtarmak!

ÇİN YENİ SALDIRI HAZIRLIKLARI İÇİNDE

Çin İle Vietnam Sosyalist Cumhuriyeti arasında geçen ay başlayan barış görüşmeleri sürüyor. Ancak bu görüşmelerdeki gelişmeler, Çin'in ciddi bir barışı sağlama niyetinde olmadığını, temine bu görüşmeleri, yeni saldırı hazırlıklarını dünya kamuoyundan gizleme amacıyla sürdürdüğü görünümünü veriyor.

Görüşmelerde Çin heyeti başkanı Han Nyanlun Vietnam heyetine 8 maddelik bir barış önerisi sundu. Ancak Çin'in bu önerileri, uygulama hakkındaki Vietnam İçin bağlayıcı dış politikadan vazgeçmek, Laos ve Kamboçya İle İlişkilerini kesmek ve Sovyetler Birliği'yle ittifak İlişkilerinden vazgeçmek anlamına geliyordu. Bir barış önerisinden çok bir ültimatomu andıran Çin önerileri doğal olarak Vietnam tarafından reddedildi. Çin, getirdiği önerilerden birinde Vietnam'da yaşayan Huaqiyo'ların (Çinli göçmenler) özel statülerinin getirilmesi İstediği İleri sürdü. Bu da, eğemen Vietnam Sosyalist Cumhuriyeti topraKları İçinde, Çin'e bağlı bir "pentaklı" kurulması İstemi şeklinde yorumlandı.

Pekin yönetimi, aynıca, eskiden beri Vietnamlıkara ait olan Paracel adaları ve Spratli takımadaları üzerindeki egemenliğinden Vietnam'ın vazgeçmesi, son saldırı sırasında "düzelttiniş" olan kara sınırındaki statükonun korunması, Tonkinak körfezinin paylaşılması gibi "istekleri", İlişkilerin normalleştirilmesinin önünde "Sovyet tehdidi"nin pıkıtıtıtılmesinin sorunluluğu" masallarıyla, Sovyetler Birliği'nin silahlanmasının savunma amacı taşıdığını kabul eden Avrupa ülkelerinin korkutulması, kaşıktılması ve silah tekellerinin kasalarının doldurulması amaçlanıyor.

Ne var ki, Helsinki Anlaşma'nın bağlayıcı kararları ve ABD kamuoyunun yüzde 70'inden fazlası SALT — II Anlaşması'nın onaylanmasından yana. SALT — II'yi ve giderek silahlanma yarışına son verilmesini kazanacak olan, ABD'nin "Şahinler"ine rağmen, dünya İlerici ve sosyalist güçleri olacak.

Bu güçler, SALT — II İçin İnsanlığın önerebileceği en yüksek fiyatın ortaya koyuyorlar: Dünyayı yokolma tehdidinden kurtarmak!

Fas

Afrika'nın kuzeyinde bir karakol

Emperyalizm uzun süreden beri Afrika katasyn bölgesinde de kuşatma politikasını İdiyor. Güney Afrika'daki ırkçı rejimlerin Afrika'nın kuzeyinde gerici yönetimlerle desteklenmesine çalışıyor. Mısır'daki Sedat yönetiminin Amerikan emperyalizminin emrine sokulmasından çok daha önce emperyalizmin Afrika'nın kuzeyinde güvenilir bir müttefiki olan Fas, kendine verilen görevleri eksiksiz biçimde yerine getiriyor. Devam ediyor.

Fas'ta demokratik güçler üzerindeki baskılar, 1978'in ilk aylarından başlayarak yığınsal tutuklamalar biçimini almıştı. Bu arada siyasal tutuklukta cezaevlerinde ağır işkencelere tutulduktan, yaşam koşulları nedeniyle ölen ölüme mahkum edildikleri, ilerici dünya kamuoyu tarafından öğrenilmişti.

Fas'ın Meknes kentinde de 1977 Mayıs ve Haziran aylarında yakalanan 60 tutuklu da halıa durumundaydı. Bekliyorlar. 80 politik tutuklunun bu bekleyişi, ülkede politik terörün en üst düzeye ulaşmasınıı simgeliyor.

25 Aralık 1978 günü Rabat tutukevinde politik tutuklular Ali Yazgan İbrahim Zahid'nin ölmesinden sonra Fas yönetiminin Meknes'teki tutuklulardan bir bayan öğretmeni serbest bırakmak zorunda kalışı, gerici bazı rejimlerin cinayetlerinin artık gizlenemeyecek boyutlara ulaştığını kanıtlıyor. Meknek tutukluluğunun 2 yıla yaklaşan bir süredir yaygı ününe çıkarılmamaları, başlayarak durumlardan en çok gerici rejimin korktuğunu gösteriyor.

Fas krahnın geçen yıl Kasım ayında, 1973 Ocak'ında kapatılan Fas Ulusal Öğrenci Birliği'nin üzerindeki yasağı kaldırma- ve ilerici rejimin bunalımının bir simgesiydi. Ne var ki FUOB nin yönetici ve militanlan ya sürgünler ya da hapishanelerdeydiler.

Öte yandan son aylarda kamu görevlilerinin ve sanayi işçilerinin gerilerinin de yoğunlaştığı izlendi. Kamu İşyerlerinde Şubat ayında sağlık personelinin ve eğitim görevlileri nin grevleri ülke çapında yankı uyandırdı. Dışarıda ve İkurtuşu maderlerindeki, büyük kentlerin taşına, demiryolu ve otobüs İşletmelerindeki Berliet-Maroc ve Somaca gibi belli başlı metalurji İşletmelerindeki yıgınsal grevler de son ayların kitle mücadeleleri arasına yazıldı.

İşçi direnişinin ulaştığı bu boyutlar, gerici, feodal Fas rejimini sendikal hareketle karşı da yoğun bir saldırıya geçmek üzere harekete kendirdi. Her geçen gün yeni birer sendika yöneticisi ya da İşyeri temsilcisi tutuklanmaya başladı. Bu arada öğretim görevlilerinin sendikaları üzerindeki baskılar, talebenin bütün edamlarına da tutuklanmasıyla sonuçlandı.

Fas'ta gerici-feodal baskı rejiminin demokratik güçler üzerindeki bu terör kampanyası, emperyalizmin tüm kıtadaki ilerici gelişmelerden duyduğu korkuya simgelemektedir. Ama korkunun ecele faydası yoktur. Fas halkı'nın da sonu Şah'ın sonundan farklı olmayacaktır.

Geleceği olmayan diktatör Videla

Arjantin'de 1974'ten beri yönetimde bulunan gerici askeri diktatörlük, geçen beş yıla yakın süre içinde hemen hemen tüm politik destekleriyi yitirdi. Bu gelişme, askeri diktatörlüğün, kendi içindeki çıkışmaları da kızıştırdı. Brezilya modelli "yarı-legal" bir faşist diktatörlüğe geçilmesinden sivillerle askerlerin bir koalisyonuyla demokratik bir dönüşümün başlatılmasına kadar çeşitli seçenekler üzerine tartışma yoğunlaştı.

Bu arada, 5 yıllık süre içinde ağır baskılara uğrayan sendikal hareket de yeni bir yasal statü kazandırmak için askeri cunta yetkilileri hareketle geçmek zorunda kaldılar. Sendikal hakların ağır baskılar altındaki durumunun sürmesine rağmen, sendikal faaliyetin üzerindeki "askıya alma"nın kaldırılması yönünde bir eğilim belirdi.

Ne var ki gerici askeri diktatörlüğün kendi görünümünü değiştirerek İktidarını koruma olanağının kalmadığı, yine işçi sınıfının eylemleriyle kanıtlandı. En büyük sanayi kenti olan Cordoba da 15 bin otomotiv İşçisinin grevinden sonra Nisan ayında da 10 bin İşçinin greve gitmesi bu durumu sergiliyor.

İngiltere'de bu ayın başında yapılan seçimlerden sonra Margaret Thatcher in başında bulunduğu Muhafazakar Parti'nin tek başına salt çoğunluğu sağlayarak İktidara geliş, dünyanın yıpranmamaden yana güçleri için endişe ile karşılandı. SALT – II ye ve silahsızlanma görüşmelerine karşı olduğunu açıkça ilan eden Thatcher, darısına ve sözlerinde de Sovyetler Birliği'ne karşı bir "soğuk savaş"tan yana olduğunu belli ediyordu. Thatcher'ın bu tutum seçimi karşısında, sadece dünyadaki soğuk savaş yanlısı, antikomünist, gerici güçlerle, son yıllarda antikomünizm ve soğuk savaş temelinde oluşmadan pek geri kalmayan maocuıan sevindirmişti.

Thatcher hükümetinin programı, geçen hafta İçinde İngiltere Kraliçesi Elizabeth tarafından açıklandı. Programı dinleyenler, İngiltere'yi yalnızca da politik alanda değil, iç politika ve ekonomi alanında da önemli değişikliklerin beklediğini gördüler. Thatcher'ın programı, İşçi sınıfı düşmanlığına resmen İzan eden, sendikalara baskıdan yana olduğunu ifade eden bir program olarak İngiltere tarihi İçin bir geri adımdır.

Salt çoğunluğa dayanarak İktidarda olan Thatcher'ın programının dayandığı bir tek doğrultu vardır: antikomünizm ve antisovyetizm dolayısıyla dışarıda yumuşamadan yana güçleri, içride İngiltere İşçi ve emekçilerini ezmek beklemektedir. Birçok uluslararası platformda sözsüz olan ve BM Güvenlik Konseyi'nde "veto hakkı" bulunan İngiltere'nin bu eğilim doğrultusunda İçinde bulunduğu dış politika, önemli sonuçlar yaratmaya ıdadır.

Thatcher'ın programı

Thatcher hükümetinin politikasının, bağlantısız ülkelere karşı da olumlu olmayacağı bilinmektedir. Yoğun antikomünizm ve antisovyetizmin yanısıra açıkça ırkçı eğilimlere de sahip olduğu bilinen "soğuk savaş cadısı" nın hükümetinin, ulusal kurtuluş hareketlerinin karşısına çıkacağına tahmin edebilmek için kahin olmaya gerek yoktur. Soğuk savaş yanlısı bu politika, uluslararası platformlarda ulusal kurtuluş hareketlerinin karşısına güçlükler çıkarmak için de elinden geleni esirgemeyecektir.

Thatcher hükümetinin dış politikadaki bu çizgisinin yanında İngiltere İşçi sınıfı ve emekçileri için de kötü günler, ağır güçlüklerle dolu görünmektedir. Hükümet programında İşçi düşmanlığına resmen İzan eden bir partinin sypıtlayacağı ekonomik politikanın, en başta İşçi ve emekçi kitlelerin karşısında olacağı belliıdir. Sendikalara "gem vurma" gerekçesiyle İcrat anlaşmalarımalarının başlayabilecek durmaçlar, becerilebildiği ölçüde grev yasaklamalarına kadar götürülebilecektir. İşçi sınıfının direnişi engellenmeye çalışılacak, politik ve sendikal hareketleri ke baskı altında tutulacaktır.

Ancak bu konularda belirleyici olan, İngiltere hükümetinin "niyetleri" değil, en başta İngiliz İşçi ve emekçilerinin örgütü gücüdür. İngiliz İşçi ve emekçi sınıflarının kararlı direnişi, "soğuk savaş cadısı" nın hükümetinin sonuncu İçyüz düşmanlığını düşünebiyebilecektir. Şimdiye dek uyguladığı ekonomi politikayla, İşçi sınıfının çıkarlarına ihanet etmesiyle, dış politikada İzlediği emperyalist-İngiliz İngiltere'yi bu günkü konuma getirerek anılı gerilerin eline teslim eden İşçi Partisi'nin bir politika değişikliğine girmesi bu açıdan zorunlu görünmektedir.

• coşkun kartal

5 kitadan haberler

SEDAT'IN İHANETİNİN SONUCU

LÜBNAN'A karşı girişilen İsrail silahlı saldırısının genişlemesi, İsrail ve Mısır arasındaki ayrılıkçı "barış" anlaşmasının sağlamlaştırılmasıyla, Ortadoğu'da barışçı düzenlemeye değil, saldırının keyfi olarak yürütülmesi ve sürdürülmesine neden olduğunu bir kez daha kanıtlıyor.

İsrail saldırısı İslam Arap ülkelerine ve halklarına yönelikti. İsrail, Mısır'la yapılan ayrılıkçı anlaşmadan, İsrail yönetimlerinin dışlandıkları gibi, sağlıksız, alçalıklı kanetlerin ve fiedat'un ihanetine dayanarak kendi politik iradesini İslam Arap ülkelerine zorla kabul ettirmeye çalışma olasılığı elde etmiştir. Degin, bu olanaktan Filistin Direniş Hareketi'ni ve Arap ülkelerinin elbetiyle boğmaya çalışıyor.

Filistin sorunu, Ortadoğu'daki genel düzenlemenin temel sorunuyken ve öylece de kalıyor. Bu sorun Filistin halkı İçin hakça çözümlenmedikçe bu geniş bölgede barış sağlanamaz.

PEKİN'İN HOŞNUTSUZLUĞU

SALT-2 anlaşmasının imzalanma olasılığı insanlığın büyük çoğunluğuna rahat bir nefes aldırdıkın, anlaşmayı kandine kınayan Pekin, en ateşli emperyalist çevreleri bile gerde bırakıb. ABD Senatosunda SALT-2 duyarlılarının bile çoğu, nükleer silahlarında yarışan dünyadınmasına doğrudan aldırıya geçmesini, anlaşmayı tümüyle reddetmeye cesaret edemeyken, Pekin yönetimi SALT-2 anlaşmasının imzalanmasını olasılığı karşısında en ateşli barış ve yumuşama düşmanı olduklarını gösterme çabası İçine girdiler.

BUYUK TEKELLER... ABD'NIN SAHIPLERI

ABD TİCARET BAKANLIGI, 1978 yılının son aylarında yayınladığı bir İstatistik rına İlişkin verileri kapsayan bir rapor yayınladı. Bu rapora, enflasyon düzeylerinde ve hasıla bakımından ülkelerin farlından elde edilen kıtlarını, bir ölçek, yani üçüncü İş yıldı dünyadaki ülkelerin ortalamasıyla ABD'nin ve 1977'nin son iç ayındaki yüzde 19,4 oranındaki artışı bulmaktaydı. Bu yıl yıpranıyor ya, bu yılın Şubat ayında ABD'deki tüketim fiyatları endeksinin yüzde 15,4 oranında artığı haberiyle aynı zamana denk düşmektedir. Bu, son dört buçuk yılın en yüksek fiyat artışıdır.

Büyük tekellerin kıtarlanın artması; gerici gösterilerin gün yumulması, bilim gerçeği doğrulıyor: Kıtdan başka artan ülkelerin tekelleri ABD'nin en sergin sahipleri olarak kalıyorlar.

Dostlar Tiyatrosu ve Brecht Kabaresinin düşündürdükleri

Dostlar Tiyatrosu nun Brecht-Kabare gösterisi, birçok önemli sorunu olumlu yönde bir kez daha tartışma gündemine getirdi. Oyunun konu, sahneleme, oyuncu gibi unsurlarını, izleyiciler, Basın Sabuncu Yurt ve Dünya'da (Mayıs 1979 Sayı 15) "Nedir Partii" Bir Telefon mu arka odalarda çalınır?" başlıklı yazısında izleyiciye, Sabuncu ayrıca oyunun, izlemizde tiyatro alanındaki mücadeleyle ilintili bulduğu yanlarına da kısa notlarla değinmeyi ihmal etmemiş. Bu bakundan bizce, o yazının mutlaka okunmasını önermekten öte eklenecek fazla birşey olmayacağı bilincindeyim. Ancak biz, hiç değilse bu vesileyle ve bizzat bunun düşündüğü bir başka noktanın altını çizmekte yarar görüyoruz: Bir tiyatro uygulamacısının (Sabuncu kendisi de bir tiyatro yönetmeni, dramatürji yazarı hatta oyuncusudur) bir başka uygulama üstüne yan yazabilmesi, daha da önemlisi bunun yayınlanarak kamuoyuna iletilebilmesi... Bir başına bu olgu dahi, ülkemizde burjuva kapitalist tiyatro alanındaki sultanın kayı önemli ve sorunlu bir gelişmenin bir habcisidir...

BURJUVAZİNİN ORDUĞU "KEŞ ÇEÇİRMEZ" DUVARLARI YIKMAK.

Burjuva basını yıllardır tiyatro sanatının bir bütünlük içinde izlenmesi gereken değişik alanlarını "ses geçirmez" bölmelerle birbirinden ayırmaya çalışmakta, gösterdiğiniz ve ilerici yayın organlarıhatta kimi sanatçılar - üzerinde etkili kılabilmek ve kopardıkları ve yarda kurumuşda çabalamaktadır. Tiyatro eğitimi, tiyatro yazarlığı, tiyatro oyunu kopardıkçı çeşitli alanları, tiyatro eleştirisi, ideolojik politika gibi bölümlere bölünüleyiniz. Amacı ve sonuncu kesinler kamuoyu önünde asla birbirine ulaşmamaktayasayı? Kaldı dedikodudan tutunuz körükleneck, ama bu alandan aranda burjuvaziye hizmet ettiğini tartışmaz — hele hele dayanışma — ilişkileri ne pahasına olursa olsun önemsemez. Böylece burjuvazi, tiyatronun değişik kesimleri arasında aşılmaz yokedilmez olan ilişkileri kendi aynı kontrolünde da ve kendi organları eliyle - tamamıyla hali etmeden - kurabilir. Onlar burjuvazi çok iyi biliyor ki, tiyatro alanında da asıl ayrım, yazarlık oyuncu, oyuncu ile eleştirmen arasında değil, temelde, eğitimiyle, yazarlığıyla, uygulamasıyla, eleştiriyle, politikayla ilişkili içinde bir bütünlük olan, ama sınıfsal planda birbiriyle çatışan iki ideoloji arasında dadır. Burjuva ideolojisiyle işçi sınıfı ideolojisi. Yetelik bu ayrım ülpadan ayrılmaz bir gerçeklik olduğundür. İşte burjuvazi bu gerçeği arkaya itmek ve pratikte aşıtmak için, her alanda olduğu gibi, tiyatro alanında da kendince ve sonu belirsiz tarayup onları verdiriyor. Bu sonu "ses geçirmez" duvarları kurmak, tuğlane kadar, en ilerisi de olsa burjuvaziye bir şekilde bağlanlı olan basın ve yayın organlarında bile bütün çabalarımızı da rağmen bu duvarlarıyor. Çünkü yayın yönünden de tiyatro alanında burjuvazinin karşısının yalan duvarlarıdır yıkıp.

Ama, bu, "ses geçirmez" duvarlarda bir "kapı" vardır. Nedeni sorabu; Cevabı, kanımızca Brecht'in "Tiyatro için Küçük Araç"ta ki şu sözlerinde aranmalı: "Gösteri ve niyeti olmayan, bir takb da çözemez. Bilmeyen, gösterecmez de; neyin bilinmeye değer olduğunu bilmeyor ki? Tiyatro oyuncusu, mayınsa ya da paçan olmak istemiyorsa, temsilcinin topluma! yaşayışı istine çağdaş bilimle uyum içinde olmalıdır; bu da sınıfların mücadelesine katılmakla olur." (Berliner Ensemble'in Theaterarbeit yayınında "Politiknik eğilimi olmayan oyuncu ve rejisörler için" başlıklı bölümden. S.203) Nitekim, bu şartların çoğunun mülğini yapan Hanns Eisler, bilinen besteci Schönberg'in öğrencisiydi. "burjuva toplumu içinde kendini kısa içine kapatıp yalnızlığa mahkum eden Schönberg'in durumunun çıkmaz olduğunu gösteriyor", diyor aynı eser, ve şöyle devam ediyor: "Devrimci işçi hareketiyle erken temsyup ona katılmakla Eisler, yeni sınıfınıdan bakmayı ve sınıf bu yeni mühendisleri, hemen demiştiğine, hem de geniş kitlelere ekişi yapacak şekilde, ilerici ve orgonik şelişen yeni biçimlerle yeni müzik geliştirme olanağına erişebilmişti" (S. 203) Evet, Yekta Kara'nın, şarkılar aranıdaki konuşmaların hile, neyi, ki ne, ne adına yapıldığını anlamadığı anlamak sordu. Dostlar Tiyatrosu'nun uygulamasında bu ve benzeri gerçekleşmiş karşın, iki oyuncunun, deney birtikmi ve yetenek ve ilerici mücadele sanatsal etkinliğe dönüştürülebilmesi, yaptıkları için bilincinden kaykalamamaktadır. Yekta Kara'nın gelecekteki başarısını da, herhalde yalnız iyi niyeti değil, böyle bir bilinçli çalışma sürecine gitmesi belirleyecektir.

DAYANIŞMA İÇİNDE MODELLER BİRBİRİNİ GELİŞTİRECEK

Bosa oldarak, Brecht-Kabare gösterisine bir de sahne mizirji açısından bakmakta yarar var. Çünkü temsilcyi başka uygulamalarda aynı şekilde, ilerici, oldukça oyunlar içinde tam yerlerinde sıyınıştığı halde ölçeğinin "anlamlamak" hale getirilişlerini de gördük. Hatta sırf Ayla Algın ve "Kırık" sesleri sığınıştı ama "Cesaret Ana" oyununda (İst. Şehr.Tiy. Tepebaşı Deneme Sahnesi ndeki uygulama) bir yandan o sesleri şarkıyı hoparlörlerden verip, diğer yandan sahnedeki canlı oyuncuyu onlara sen uyduruma sokuyan sözde "deney"ler bile yapıldı. Bunlara da bakarak Zeffer Ecevit'in ve ve Cemo Erkal'ın getirdikleri, sahne mizirji uygulamas açısından olumlu model aşamalarının bizde ki olası değerlendirmesi ve daha da ileri gelişimler için yararlanmak gerekir.

"Theaterarbeit", Eisler'in mizirjinden sözederken şöyle yazıyor (S. 184, 185): "Eisler, mizik ile filmin somut birleştirilişi'yet'tir, diyor ki bu tiyatro için de doğrudur 'hava vermek, 'atmosfer yaratmak', 'eslemek' anlamında dağlı, hareketi son gücüne kadar tamamlamak anlamında sahne mizirji... Eisler'in tiyatro mizirji, salt bir sistem, zenginleştirme değildir, fakat bir karşıtlık yapısında konuşma jesini kolaylaştırmak, hatta çağlı kez sorlaştırmaktır ki bürjüvey oyuncunun mizirje karşı ifade yetersizliğini ortadan kaldırmak. İki karşıtlık, çok dikkatli ve hesaplı bir konuşma yaratır... (Aslı tilmak istemeyi) açmak, anlatmak, yorumlamak adına tiyatronun tüm diğer sanatları ile birleşmesi, mizik'ten daha çağlı ilişkinin yitirmesi demek değildir. Çünkü Brecht'e göre 'tiyatronun asl işi', 'yıpan yaşayıştaki'nin yollarıyla' anlatılmak istenen açmak, sormak, anlaşılmamaya çıkmak, yorumlamak'tır. Bu İşyle beste'ni ile yazarın birbiriyle tamamlanmaya ve yarı yarıda karşıt çıkan (antitezik) tam bir birliktelişi vardır". Amacımdan ve gerek-cesinden ayrılmak gibi görünüyor ki, yukarıdaki sahne mizirji anlayışı salt Brecht'e özgü bir olgu değildir. Hatta ne tiyatroya özgü de değildir. Gün boyunca'yı dolji, gün açma'yı ha ve ed alan bir yaşayıştan kopmamak ışık tutucudur. İşte Dostlar Tiyatrosu'nun Brecht-Kabare deki başarısı, tekniğe ve oyunculuk açısından da bu gerekleri yakalamıyla ortaklı olmuştur. Kaldı ki, değişik koşulların oyun sağlaman gerekyen "kitle içinde sematsal çalışma"yı yolundaki uygulamalarda, mizik'yle ilişkilendirma daya gösterdi programları yıldınden ve yaratıcılıklarıdevrik model biriktimi gözüyle de değerlendirilmelidir.

Burjuva idealizmine bakarsanız, tiyatrocunun tiyatrocuyu değerlendirmesi "objektif ve tarafsız" olmalıdır. Oysa bu dafa 'tarafsız'lıktan sözeden kim? Tarafsızlık şaşan bağlıdıyana burjuva içinde bir sınıf. Yönetme sanatta da taraf'ız. Ama bep birlikte ve burjuvaziye karşı. Objektifliğe gelince, o ancak en açık objektiflik, bizim tutumumuzda mümkündür. Çünkü kataclarımız ve tavrımız bireysel değil sınıfsal ve sanatta da objektifliğimizi sağlayan işçi sınıfı ideolojisinin bilimsel estetik yaklaşımı açıktır. Bunun önüne çıkarılmak istenen burjuva engelleri bir bir aşılmaktadır. Model ürünler birbirini bütünlemektedir.

1 MAYISLAR GÜNLÜĞÜ

Bir meydan kazandık gölge iletmez
Toplansak anca sağar aysıkalmaz
Halayınan, türkiyönlen, can vere vere
Yurdumuzdan ve toprağımızdan
Bir meydan kazandık hepimiz.

Kırık Kanatlı bir geceyi uçurduk
Avuçlarda ek kıvamlı yerinden ışığı
Dingin gölü soyudur, gürgen ateşi
Eğilerek üzerine alınızda şavkır
Taksimdi, 1 Mayısın, bir mevzi artık.

II

Göğünen aramıza tehdidler demirlendi
Vur emri çıkardılı karşıya yolumuzun
Bir meydandı bir kente büyüdü işte
Sabip çıkılmazsa o denizde kuruyacak
Bir tutam tuz kalacak gözlerimizde.

III

Mayısta dönemezsem işçi aylığımla yetin
Hazırlanda kiloyla sat bütün kitaplarımı
Duvara kertik çiz - say, takvim böylediir
Al bu kopuk damarımı bileklerine bağla
Bu ayrılıkta birleşin nabızlarını atışı.

Mahalleye selam ilet, komşu evlerine
Üç vardıya uğra çalıştığım fabrikaya
Akşam kahveye çık, hücrelerde eşi dostu
Tek tüngen İrde düşmedi dalından
Hapislik de kör etmedi, kırmılar da...

A. Atar

1 MAYIS TUTUKLULARINA MEKTUP

Çık pel Devrimpaşa'dan, Selimiye'den
Kaç filan denilyorum, firar et neyi
Demokratik nice hikâm yerse ülkemde
Yat gel Devrimpaşa'dan, Selimiye'den.

Hayırbaşında mısınız yar gibi bitmezse
İlimize on altılık senaver umarlarım
Son saçlı, ince belli ilâ de nergile
Koyunundan muhabbetler kayıatmak için.

İyi iş yapmaz dosta düşmana karşı
Başınız ömr eğilmedi, yolda yürürken
Şimdi yeniden düşünülen aşkın tasarımı
Belki bir deneyden geçmekti sevdamız.

Nasıl da alıştıydın sazinde tartışmaya
Çık gel bele yıldaş bir gönlü İstanbul'da
Sen içerde gile oynaya çıkarsın hapadiği
Ben dışarıda eni konu 1 Mayısı tutuklum.

A. Atar

BU AY GÜNDEM

Şükran Kurdakul

"DÜNYADA VE TÜRKİYE'DE GENÇLİK"

"Dünya'da ve Türkiye'de Gençlik"
Fulya Güner, / Hasan Basri Güner/ İn 1978 Yunus Nadi Armağanı kazandıkları yapıtları bu adı taşıyor.

"Dünya'da ve Türkiye'de Gençlik..."

İki dünya var. Kapitalizmin egemenliğinden kurtulma savaşımı veren dünya. Bilimsel sosyalizmi yaşama geçirme aşamalarındaki işçi sınıfının dünyası.

Güner'ler bu iki dünyanın gençliğine ilişkin sorunları sergileyen, olguları kurum ve eylem biçimleri düzeyinde doğurgendirmişler.

Genç bilim emekçilerinin bu cesaretinine hayıtıyorum. Cesaret ve namusu nesnelliğin en itici gücü, en vazgeçilmez koşulu sayıyorum da ondan.

Bu cesaret, bilç kuşkusuz, Marksist öğretiyi karşısındaki nesnellikleri en azından "arabal" sorunsuz uyandırarak bir kurumun yanışmasına çağınşalarını günderiklen ödün vermiş yolunu gösterdiyorum. Daha ilşlerine başlarken,

"Nasıl felsefe alanında başlıca iki temel düşünce tarihsel süreç içinde mücadele etmiş ise, aynı şey toplumsal bilimler alanında da kendini göstermiştir. Burjuvazinin toplum bilimi ile işçi sınıfı ya da diğer adı ile bilimsel toplumbilim" (St. 42) diyebilen bilim emekçilerinin namusla selamlıyorum.

Diyorlar ki:

"Marx'ın toplumbilimde yapmış olduğu devrim ve katkıyı ile inik bir Fransız sosyoloj şöyle değerlendiriyor: "Sosyal bilimlerin ilk genel teorisi Marxism, ilk tamamlanmış sistem, tüm sosyal olguya açıklayan ilk "cosmogony" olmuştur " (*a*. 43)

Yöntem bu yöntem olduğuna göre Fulya/Hasan Basri eşliği burjuvazinin, "gençlik" diye genel bir kavram yaratarak gerçeği aldatmacaya çevirmedeki yanlışlıyan sınıflardarma kaçakhğını vurgulamaktadırlar. Zaten yaşam onların aşağıdaki biçimde saptadıkları gibi, gençliğin de,

— Burjuvı sınıfının gençliği (ya da genç burjuvalar)

— İşçi sınıfının gençliği (ya da genç İşçiler).

— Küçük burjuva tabakalarının gençliği.

biçiminde sınıf ve katmanlara ayrılmış olduğunu gösteriyor bize.

Yazarların bu yöntem saptamalarından sonra İşçiyle kuşlar kazar gibi, sayıtsız, belgeler, bulgular arasında kendiniz nin en ayrıhnlık oçiçinde somutlayacak vaşgıarla karşılaşıyorsun.

Kapitalist dünyada, bet yıl 28 milyon gencin iş bulma çağına geldiği, genç İşçilerin 100 milyon yöneticileri İşçiler ordusu içinde yüksek oranda olduğunu belirtserk gelişmiş kapitalist ülkelerde az gelişmiş ülkelerin bu anlamda bazı benzer özellikler gösterdiğini kanıtlıyorlar.

Bilİyoruz ki bir ülkede kaseccadesinde gidiverecegi kurkunuyla.

Yıllar geçti. Yeniden, yeniden okudum Salt Ustayı. Bu kez aynı şeyleri öyküsünde altını çizme gereğini duydığım tümceler gördüm.

"Adi semaveri içinde ne sadap, ne gres, ne de pelron olan bir fabrikaya benzetirdi."

"Kıymetler eileri, salep fincanlarını kuşdoğuyan, bunlarınki nezleli, kafaları gresli uzmuşlu, pirinç bir semaver gibi tüten suraya ancıdar."

Adam, 1935'lerin ırk parti döneminde insanı bulundığu sınıfsal konu içinde ahyordu. Adam öyküsünde "hakkın kazanma" kavramı yaratmış, karaborsacılığın sınıf değiştirme zıgınlığı ile özdeşleştiği sanaş yıllarında "obur ve muhtaşlı" nitelemelerıyle —şimdi ticaret ve sanayi burjuvazisi mertebesine ulaşan- orta tabakanın en azgın kesinin hedef alınmıştı. Adam, sıynal olarak artıkça "kenar mahalle"yi İşçi mahalleşine dönüştürenlerin öyküsünü yazıyordu.

Geçtiğimiz yıl gün T. Y.S. ile Burgaz Adası muhtarlığının gıyabıyla Salt Ank'da yapılan Salt Faik'i Anma Toplantısında konuşurken bunları anlatmaya çalıştım. 1950'lerde Nazım Usta'nın cezaevinden çıkıktan sonra, özel olarak Burgaz'a gittiğini, Salt Faik'le görüştüğünü belgeler yen Yeni Uluslar Dergisini müzeye konulması için sorumlulara verdim.

Hiç kuşkı yok, bir geçiş dönemine dağıı kargaşayı yaşıyoruz.

Bizim toplumal etkinizin giç kazanması ile birlikte egemen sınıfların hınırıkıları da artıyor. Vaktiyle Medan Malzemesi Motoru adlı yaptırdan öğrisi 142. maddeye aykırı yazdığı gerekçeyle yargıç karşısına gönderilıerek Salt Faik'i şimdi devletin televizyonunda, halkın karşısına içeriğinden soyutlayarak çıkarıyorlar.

Nerde bir takım insanlar. Nerde Çöpçü Ahmet'ler. Nerde dört tatt.. Nerde Bohça.. Nerde Zehir Yeşil..

Burgaz Adası muhtarlığı ba yıl *"Salt Faik'i Sevenler Derneği"* kurma girişiminde bulunuyor.

Hangi gerekçeyle biliyor musunuz?

Muhtar arkadaş Gündz'ün törenı aşıı konuşmasında belirttiği gibi, Salt'ı Salt yapan çağdaş insanı anlayışının gizli sarsılıcıları uğraması karşısında Darüşşefaka Cemiyet-si'nin görevleri görünüşü karşısına anlayışı içinde yaptığı gerekçeyle.

Edebiyatçı İşlevine inanlarımız için yazıyorunuz: Uzak durmayalım.

19 Mayıs'ın 60. yılında

BAĞIMSIZ TÜRKİYE İÇİN İLERİ!

Bu yıl, Mustafa Kemal'in Samsun'a çıktığı tarih olan 19 Mayıs 1919'un 60. yıldönümü-ni yaşıyoruz. 19 Mayıs'ın Türkiye tarihindeki önemi, en başta 19 Mayıs gününün Anadolu ulusal kurtuluş hareketinin başlangıcı olmasından ileri geliyor.

Birinci Dünya Savaşından sonra Türkiye, Avrupa'nın çeşitli emperyalist güçleri tarafın-dan paylaşılmış, yurdun büyük bir bölümü bu güçler tarafından işgal edilmişti. İstanbul'daki Osmanlı hükü-meti, yabancı emperyalist güçler tarafından ülkenin paylaşılmasına karşı çıkmıyor, tersine yardımcı oluyordu. Osmanlı ordusu emperyalist savaştaki yenilgi sonunda dağıtılmış, Anadolu düşmana teslim edilmiş-ti. Ancak grek emperyalist işgalcilerin, grek İstan-bul'daki işbirlikçi İktidarın hesaplayamadığı bir şey vardı: Anadolu'da öyle yer yer, küçük bölgesel hare-ketler halinde başgösteren direnişi hareketini ciddiye almıyorlar, bu hareketi kısa sürede ezmiş olduğu-na ezebileceklerini düşünüyorlardı.

ORGÜTLÜ ANADOLU HALKI EMPERYALİZME KARŞI

Oysa Anadolu ulusal kurtuluş hareketi, bu direniş-şinde tek başına değildi. Ekim Devrimi'nin yarattığı ilk sosyalist devleti, Rusya Sovyet Federatif Sosyalist Cumhuriyeti antiemperyalist bir nitelik taşıyan Avas-dolu ulusal kurtuluş savaşını destekliyordu. Bu da-taş, Türkiye'yi tümüyle ele geçirmek istiyorlar. İlk sos-yalist devletin gösterdiği yardımlaşma da amaçlayan emperyalizmin oyunlarını bozan ve Kurtuluş Savaşı-nın zafere ulaşmasında katkıda bulunan önemli bir et-kendi.

19 Mayıs'ın önemi, direnişi hareketinin gittiğide da-ha örgütlü bir hale gelmesini, tüm Osmanlı halkını ör-gütleyerek aktif bir biçimde antiemperyalist savaşa sokabilmesini simgelemesinden ileri geliyordu. Musta-fa Kemal'in Samsun'a çıkmasından sonra yapılan Er-zurum ve Sivas kongreleri, örgütlenmeyi daha ileri di-zayede gerçekleştirmeye büyük katkılarda bulunurken, bu örgütlenme savaş sırasındaki en yüksek düzeyine 23 Nisan 1920'de TBMM'nin açılışıyla kavuşuyordu. 19 Mayıs 1919 ile 23 Nisan 1920 arasında meydana gelen gelişmeler, ulusal kurtuluş hareketinin siyasal önderliğinin oluşması zincirini meydana getiriyorlar-dı.

23 Nisan 1920'de BMM'nin açılmasından sonra kurulan Ankara Hükümeti ile ülkemiz RSFSC tarafın-dan tanınıdı ve 1921'de Moskova'da yapılan bir an-laşmayla Sovyet devleti Türkiye kurtuluş harekatini resmen tanımış oldu. Kurtuluş hareketi örgütlenme-sinin BMM düzeyine çıkmasından sonra, iki yılı aşkın süre devam eden Kurtuluş Savaşı sonunda, ülke ya-bancı işgalcilerden temizlendi. Osmanlı İmparatorlu-ğu devletinin varlığına son verildi ve 29 Ekim 1923'de Türkiye Cumhuriyeti ilan edildi. 19 Mayıs'tan baş-layarak gelişmen bu aşama, emperyalizmin bölgedeki yenilgisini de simgeliyordu. Türkiye halkı, 19 Mayıs'la başlayan kurtuluş hareketini geliştirmiş ve zafere ulaştırmıştı.

BAĞIMSIZLIK POLİTİKASINDAN EMPERYALİST BLOKLARA

Antiemperyalist nitelikli bir kurtuluş savaşından sonra kurulan genç Türkiye Cumhuriyeti'nin ilan edi-len dış politikası da antiemperyalist nitelik taşıyordu. Kurtuluş savaşı boyunca destek ve dayanışması görü-len Sovyetler Birliği ile ilişkiler sürdürülüyor, iki yeni devlet karşılık dostluğunu ikili ilişkilerinde de kanıtlı-yorlardı. Ne var ki Türkiye'de kendi iktidarını sağlam-laştıran burjuvazinin emperyalist devletlerle ilişkileri-nin giderek tam bir teslimiyet ve bağımlılıkla sonuç-lanmasıyla Türkiye'nin dış politikası da emperyaliz-min çıkarlarının doğrultusuna girecekti.

İkinci Dünya Savaşı sonrasında başlayan soğuk savaş döneminde Türkiye'nin dış politikasının, kurtu-luş savaşı sırasında ve hemen ertasındaki dış politika-nın artık tümüyle karşısı bir konuma geldiği görülü-yordu. Önce ABD emperyalizmiyle başlayan ikili an-laşmalar, aslında Türkiye'nin dünya Kapitalist sistemi içinde yer alma istem ve gücünlerini belgeliyordu. Gerek İkinci Dünya Savaşı yıllarında gerekse savaş sonrasında, ülke içinde antikomünizm tam bir devlet politikası haline gelmişti. Dünyada emperyalist mer-kezler, sosyalist sisteme karşı çok yönlü bir kampan-ya girişmiş, bu kampanyayı NATO'nun kuruluşuyla birlikte bir askeri kamplaşma haline getirmişti. Em-peryalizmin uzun vadede güttüğü amaç; Sovyetler Bir-liği ile İkinci Dünya savaşı sonrası kurulan genç sos-yalist devletlerin oluşturduğu dünya sosyalist sistemi-ni ortadan kaldırmaktı. Bu amaç için Türkiye'nin ö-nemli bir stratejik konumu bulunuyordu. "Kuzey At-lantik Paktı" olarak kurulan NATO, Türkiye ve Yuna-nistan Atlantik ülkeleri olmadıkları halde, sırf Sovyet-ler Birliği'ni ve diğer sosyalist ülkeleri güneyden ku-şatma altına almak amacıyla bu ülkeleri bünyesine alıyor, Türkiye ile Yunanistan'ı Sovyetler Birliği'ne karşı bir saldırı sırasında "iç" olarak kullanmayı a-maçlıyordu.

EMPERYALİST TAHAKKUM ZİNCİRİ

Türkiye'nin 2. Dünya Savaşı sonunda yönelduğı bu dış politika, Kurtuluş Savaşı'nda ilan edilen ve "siyasal bağımsızlığı"da içeren dış politika anlayışı-nın fiilen sona ermesi anlamına geliyordu. Türkiye, bu tarihten itibaren, antikomünist ve antisovyetik kampın en ateşli savunucularından biri oluyordu. Tür-kiye'de kurulan ABD ve NATO üsleri, Kurtuluş savaşı sonunda kurtarılmış toprakları; Sovyetler'e karşı teh-dit aracı olarak kullanılmak üzere yeniden işgale terk-ediliyordu. Bunun dışında, 1960'lı yılların başında meydana gelen bir U - 2 uçağı olayı, ABD'nin gerçek niyetlerinin artık saklanamayacak ölçüde açığa çık-masını sağlıyordu. Adana İncirlik üsslinden kalkan bir U - 2 casus uçağı Sovyet topraklarında düşürülüyor, bu da ulusalarası alanda bir banalma yel aşıyordu. Işın ilgine yarı, bu uçağın kalkışından Türkiye hükü-meti yetkililerinin haberli bile olmayışı idi.

İkinci Dünya Savaşı öncesinde güdülen ekonomik politika, Türkiye'de savaş sonrasında "ekonomik ba-ğımsızlığın" da yitirilmesine yol açıyordu. Yabancı sermaye ülkemizde geniş bir etki alanına sahip oluyor ve burjuvazi, yabancı sermaye ile işbirliğine girerek, ülke ekonomisinin uluslararası tekeller tarafından kontrol edilebilmesini sağlıyordu. Kurtuluş savaşı yıl-larında ilan edilen "ekonomik bağımsızlık olmadan si-yasal bağımsızlık olmaz" ilkesi, bu durumda artık ge-çerliliğini yitirmişti. 1956 yılında ABD ile yapılan bir ikili anlaşma, bu ülkeye Türkiye'ye "doğrudan müda-hale edebilme" yetkisini veriyordu.

YAŞASIN BAĞIMSIZ TÜRKİYE!

Türkiye'de bu yıl 19 Mayıs'ın 60. yılı kutlanır-ken, bu günün Türkiye tarihi için taşıdığı anlam hiçbir zaman gözden ırak tutulmamalıdır. Türkiye'nin antiemperyalist güçleri, çok uzun bir süreden beri bu-nun bilincindeydiler ve tüm emperyalist bloklardan çı-kılmasını, emperyalizmin işine yarayan tüm ikili ve çı-ğır anlaşmaların iptal edilmesi istemini ileri sürmekte-diyler.

Geçen yıl Nisan ayında Türkiye İşçi Partisi tara-fından açılan "NATO'ya Hayır" kampanyası, bugün de Türkiye'deki tüm antiemperyalistlerin güncel he-deflerini dile getirmektedir. Bu hedefler, yumuşama istemini, barış istemini, bağımsızlık ve demokrasi ista-mini içermektedir. 1968'lerde emperyalizmin 6. Filo'-suna karşı mücadelede yehiti düşen Vedat Demircioğ-lu'dan, geçen yıl "NATO'ya Hayır" kampanyası sıra-sında katledilen Yılmaz Derebaşı'na kadar birçok sa-vaşçı, bu hedefler uğruna yehiti düşmüşlerdir. Ancak-kardan hoşa dokunmaz. Bağımsızlık, demokrasi ve sosyalizm mücadelesi sürekli ileri adımlar atmıştır, atmaya devam etmektedir.

Tıpkı 23 Nisan'ın 59. yıldönümü gibi, 19 Mayı-ın 60. yıldönümü de antiemperyalist düşüncedeki ba-ğımsızlık, demokrasi ve sosyalizm mücadelesinden soyutlanamaz. Bu mücadeleyi sürdürmek, 19 Mayıs-lara, 23 Nisan'lara gerçek anlamlarını kazandırmak, tüm ilericilerin, demokratların ve sosyalistlerin gö-vidir. Bu güçlü, dinamik heyerinde verilen barış ve demokrasi mücadelesinin ayrılmaz bir parçasıdır ve bu mücadele kazanılmaya kadar gücelliğini sürdürecek-tir.